ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF 1897—1932.

1885 — 50 — 1935

Péntek, 1935. julius 26.
161. szám.

Fajok harca

*

Abban az izgatott és tulfeszitett légkörben, amely ma az európai diplomácia pórusait betölti, néha elhangzik egy-egy diplomata, valamely nagykövet kijelentése, amelyen aztán napokig gondolkozhat, rágódhat, elmélkedhetik és, amelyből a következtetések egész sorát vonhatja le a diplomácia, a sajtó és a nagyköveti kijelentést a rádióból halló, vagy reggeli kávéja mellett olvasó polgár.

Legutóbb a római japán nagykövet nyilatkozott és kijelentette, hogy Japánnak nincsenek érdekei Abessziniában és egy ujját sem mozgatná meg Abesszinia védelmében. A tények, sőt a japán külügyminisztérium cáfolata és a távolkeleti birodalom szélső jobboldali tömegeinek tüntetései ennek ellenkezőjét bizonyitották. Japánnak — ugy látszik — mégis vannak érdekei Abessziniában, de egyelőre nem „érdeke" hogy ezekről az érdekekről sokat beszéljen.

Tegnap egy ujabb nagyköveti nyilatkozat hangzott el. Ezuttal Abesszinia londoni nagykövete nyilvánitotta véleményét. Eszerint nem valószinü, hogy a keletafrikai háboru — ha kitör — Abessziniára lokalizálódna. Sőt. Az abesszin nagykövet azt tartja valószinünek, hogy a keletafrikai háboru a gyarmatositott népek rettenetes felkelését vonja maga után az európaiak ellen és ez a felkelés egész Afrikára, de esetleg a többi gyarmatokra is kiterjed.

Ime, egy másik kijelentés, amelyen ujból gondolkozni lehet. Idő van rá elég. A népszövetség döntése, — ha közben nem történik valami, — augusztus 25-ig is elhuzódhatik és Olaszország egyes hirek szerint, szeptemberig nem is akarja megüzenni a háborut.

A londoni abesszin követ kijelentésein valóban el lehet gondolkozni. Az 1935-ben feltámadt kávéházi konrádok sok eshetőséget megvitattak, de arra kevesen gondoltak, amelyre most az abesszin követ nyilatkozata utal. A kávéházi viták alkalmával az érvek egész seregét sorakoztatták fel a háboru lehetősége mellett és ellen. Olaszország már eddig ötven millió dollárt költött az abesszin kalandra és pénzét viszont akarja látni. Tehát biztos a háboru, annál is inkább, mert Olaszország bosszut liheg nemcsak a régi vereségért, az uj olasz—abesszin front első veszélyes sebesültjéért: a liráért. Ugyanekkor azonban elhangzott a másik állitás is: a háboru lehetetlen. Angliának, de Franciaországnak sem érdeke egy európai nagyhatalom terjeszkedése Afrikában. Mindketten féltik a harmadik fehér állam elől fekete gyarmataikat. Anglia nem egyezhetik bele a háboruba, mert abba esetleg Japán is beleszólna és ez Japán keletafrikai befolyásának megszilárditásához vezetne.

Egy tényezőről azonban mindeddig nem esett szó, amely pedig ebben a kérdésben némileg szintén érdekelve volt: Afrika, a gyarmatok őslakosságáról.

Erről beszélt most meglepetés-szerüen az abesszin követ és ehhez intéz most szózatot, ezeket akarja megmozgatni, mondhatjuk: felizgatni az abesszin diplomácia. A francia, olasz és angol kémszervezetek érdekes jelenségekről adnak hirt: Afrika megmozdult, a lakosság izgatott, az olasz—abesszin háboru kitörése esetén sulyos következményekkel kell számolni és ezeket a következményeket egy távolkeleti nagyhatalom szivesen nézné.

Mi ez a kévetkezmény? A gyarmatok lázadása, a feketék megmozdulása. És mit jelent Japán bekapcsolódása? A fekete-sárga koaliciót. Ami ellen pedig ez a koalició szövetkezik, az nem más, mint a fehér ember, a fehér faj uralma. Két másik faj fog össze ellene: a fekete és a sárga.

A fehér embernek, aki a lapjelentéseket olvassa, nem csoda, ha elszorul a szive. Stanleyre gondol, a tudomány és Afrika romantikus szerelmesére, aki a fehér ember uralmának egyik afrikai uttörője volt. Az áldozatokra gondol, amelyeket a fehér ember ennek a kontinensnek birtoklásáért hozott. A büszke védnöki és nemtői cimre, amit ez a szó jelent, hogy: gyarmatositó. És egy másik, nagyhatalmi hangzásu szóra: gyarmatbirodalom, arra a piedesztálra gondol, amelyre önmagát emelte, a többiek, a feketék és sárgák fölé. És most — pillanatra ugy tünik fel — ez a piedesztál meginog. Amig a kávéházi vizespohár mellett, a nyári napsütésben melankólikusan elréved, valahogyan homályosan agyába villan, hogy ez a keletafrikai história esetleg több, mint „olasz—abesszin" konfliktus, mint két nemzet összetüzése és esetleg fajok szörnyü küzdelme, párharca lehet.

Igen, fajok. A fekete faj megmozdul és elindul — esetleg a sárga faj segitségével — a fehér faj ellen.

Eddig, amikor az olasz—abesszin viszályt igyekezett magyarázni, sok mindenre gondolt: Olaszországnak terjeszkednie kell, gazdasági okok játszanak közre, az olaszoknak szükségü van Abesszinia természeti kincseire, stb., stb. Most — az abesszin követ nyilatkozata nyomán — közbelépett egy másik tényező is: a faj. Ez is lehetséges. Európában ma sokat beszélnek róla. Európa sok helyén ez erény is, meg bün is. A faj. Tehát most az olasz—abesszin konfliktusba is belszólott.

Ez esetben viszont nem történt más, minthogy egy európai ragályos betegség Afrikára átterjedt. A különös pedig csak az, hogy ilyen körülmények között a betegség nem is arra látszik elsősorban veszélyesnek, aki kapta, hanem arra, aki adta. (mt.)

II. Carol király:

„Az ország hadseregét sohasem fogjuk támadási célokra felhasználni"

Az uralkodó nagyjelentőségü nyilatkozata — Romániában soha sem lesz diktatura

Bucurestiből jelentik: *II. Carol* király az elmult napokban rendkivül érdekes nyilatkozatot adott az amerikai Assiciated Press egyik munkatársának:

— Ha követni akarnám más királyok vagy államfők példáját — mondotta az uralkodó —, *könnyen Románia diktátora lehetnék.* De a románoknak nem kell sem autokrácia, sem pedig önkényuralom. Egészen biztos, hogy sohasem fogok diktaturára gondolni, sohasem fogok parlamentet, vagy bármely más alkotmányos testületet feloszlatni, mint azt más országokban tették. Amikor öt évvel ezelőtt visszatértem az országba, meghatott az a melegség és lelkesedés, amellyel az ország népe fogadott. Szinte féltem, hogy sohasem leszek képes hozzám füzött várakozásaiknak eleget tenni. De abban a percben elhatároztam, hogy egész szivemmel feláldozom magam a hazám szolgálatában. Azt hiszem, ma büszkeséggel és elégtétellel tekinthetek vissza arra, a mit valóra váltottam.

Éjjel-nappal dolgoztam, pihenés nélkül, hogy erős, jómódu és progressziv Romániát teremtsek.

Valódi hatalmat, nemcsak belföldön, hanem a külföld felé is. Ma a Balkán legnagyobb országa vagyunk, nemcsak terület és népesség tekintetében, hanem a természeti gazdagság szempontjából is. Felfegyvereztem az ország hadseregét és nemcsak erős szárazföld, hanem légi haderőt is teremtettem.

De ezt a haderőt sohasem fogjuk támadás céljaira felhasználni, de jó lenne, ha bármely más nemzet őrizkedne attól, hogy bennünket provokáljon,

mert eléggé erősek vagyunk ahhoz, hogy tekintélyünket megóvjuk.

Összes szomszédainkkal békés viszonyban élünk — folytatta a király —, számos országgal szövetségi és megnemtámadási szerződéseket kötöttünk. Hazatértemkor egymással veszekedő és háboruskodó politikai pártokat találtam, három régens, illetve döntőbiró állt az élen, de ők sem tudták gyakorolni hatalmukat. Egyenetlenség és összeférhetetlenség uralko-

Lapunk mai száma 16 oldal — Ara 3 lei

dott. *Ma egyetlen egy döntőbiró van és az én vagyok* és a hatalom gyakorlását csak én végezhetem. Azzal vádoltak, hogy a divide et impera elv alapján kormányzok. Lehet, hogy igaz, de hogyan juthatnék valami eredményre, ha állandóan egoista politikusok vennének körül, szük látókörrel, akik állandóan veszekszenek. Amióta visszatértem, kilenc különböző kormány állt az ország élén,

valahányszor olyant akartam megvalósítani, amit jónak gondoltam, a kormány lemondott, éppen akkor, amikor már belejött a munkálatokba.

És ilyenkor következett mindig ugyanaz az unalmas eljárás.

— Ha gyenge király lettem volna, vagy pesszimista, régen elveszitem bátorságomat. De ezt sohasem veszitettem el. Türelmemet, reményemet és önbizalmamat mindig meg-

II. CAROL KIRÁLY

őriztem. Nehéz harc volt, de azt hiszem, győztem. Igaz, hogy testileg sokszor fáradtnak éreztem magam, de a lelkem sohase csüggedt el. Sokszor napi 18 órát dolgozom. Egy nálamnál kevésbé energikus és optimista összeomlott volna. *Sok nehézséggel találkoztam a felnőttek nevelésénél és fegyelmezésénél, nekik tradicióik és olyan gondolatkörük van, amelyet nehezen lehet megváltoztatni.* De átalakithatjuk a román ifjuságot, hogy egyetlen ideállal nőjjön fel: a haza szeretetében és szolgálatában.

Az uralkodó ezután arról az iskoláról beszélt, amelyet *Mihail* nagyvajda részére a palotában létesitett és ahol az összes szociális rétegek képviselőinek gyermekei együtt tanulnak a 13 éves trónörökössel. Gyermekem osztálytársaitól sokkal többet fog tanulni a reális, mindennapi életről, mintha valamelyik magánprofesszor nevelné. Nagy szeretettel és büszkeséggel beszélt ezután a nagyvajdáról, szerénységéről, komolyságáról és kijelentette, hogy minden reménye és büszkesége a trónörökös, aki magában hordozza a román nép minden reményét.

Németországban komoly a helyzet

— Nagyszabású antiszemita tüntetésekről érkeznek jelentések — Amerikában akciót inditottak a német események miatt

Berlinből jelentik: A németországi zavargások még mindig tartanak. Ugy Berlinben, mint a vidéken, számos zsidó üzlet és áruház kirakatait betörték. Misdroy balti tengeri fürdőhelyen rohamosztagos ifjak vonultak el a szállodák előtt, ezzel a felrással: „Zsidók, huszonnégy órátok van, hogy elhagyjátok a fürdőhelyet". Bochumban, Manheimban, Karlsruheban és Freiburgban a városi hatóságok megtiltották a zsidóknak, hogy a városi fürdőkben fürödhessenek.

Az anyakönyvvezetőknek megtiltották, hogy zsidókat árjákkal összeeskessenek.

A németországi eseményeket nagy érdeklődéssel figyeli az angol sajtó, amely egyöntetűen megállapitja, hogy a helyzet ott rendkivül komoly. A „Daily Express" annyira megy, hogy veszélyben látja a Hitler rezsim fennmaradását. Az alsóházban az egyik képviselő azt a kérdést intézte a kormányhoz, igaz-e, hogy Németország részére nagyobb hitelt nyujt Anglia és ezt az összeget hadianyag beszerzésére forditják. Neville Chamberlain pénzügyminiszter válaszában kategórikusan megcáfolta ezeket a hireket.

King szenátor a napokban sajtónyilatkozatot adott, amely szerint javasolni fogja a szenátusnak, hogy egy parlamenti bizottság vizsgálja felül azokat az adatokat, amiket legutóbb a német parancsuralom visszaéléseiről kapott és retorzióképpen Amerika szakitsa meg a diplomáciai összeköttetést Németországgal, mint olyan állammal, amellyel nem lehet kulturközösségben élni.

Leguardia, Newyork polgármestere a napokban visszautasitotta egyik német állampolgár iparengedélyre vonatkozó kérelmét. A brooclini nemzeti szociálisták között emiatt nagy volt a felháborodás és ennek hatása alatt népgyülést hivtak össze, amely tiltakozott a polgármester eljárása ellen. Amikor a tiltakozó küldöttség megjelent a newyorki polgármester előtt, az továbbra is megmaradt elhatározása mellett, hangsulyozván, hogy Németországban az amerikaiak, de legfőképpen a zsidók nem élveznek azonos polgárjogokat a németországi németekkel.

Amikor a küldöttség az Amerika és Németország között fennálló 1925-ben megkötött szerződésre hivatkozott, amely szerint a német állampolgárok az amerikai szabadság és jogegyenlőség védelme alatt állanak, a newyorki polgármester kezével legyintett, majd félre nem érthető módon kijelentette, hogy mindaddig,

amig Németországban amerikai állampolgároknak nem adnak jogegyenlőséget, csak azért, mert zsidó vallásuak, Amerika is csak olyan álláspontra helyezkedhet a német állampolgárokkal szemben, mint a jelenlegi német kormány, tehát nem tekintheti érvénybenlévőnek a németekkel megkötött szerződést.

Razzia a bucuresti-i feketetőzsdén

Bucurestiből jelentik: Ma délben a fővárosi rendőrség nagyszabású razziát rendezett a Pasagiul Maccaban lévő fekete tőzsdén. A kivonult rendőri karhatalom az épületben lévő kávéház összes kijáratait elállta. A kávéházban hatalmas pánik keletkezett, többen a pamlagok mögé igyekeztek elbujni, mások a mellékhelységekben huzódtak meg, a rendőrök azonban mindenkit megtaláltak. Összesen negyven egyént szállitottak a rendőrprefekturára, ahol kikutatták őket. Hatalmas összegeket találtak náluk, különböző külföldi valutákban. Mindazokat, akiknél valutákat találtak, előzetes letartóztatásba helyezték.

A jó regénytárgy

Irta: M. B. HAMPSON

Smithson Mary fáradtan abbahagyta egy percre a gépelést. Őrjitőn unalmasak és izetlenek voltak Burdett Michael regényei, amelyeket neki délelőttönként diktált le és ő azután otthon este rótta le a robotmunkát saját kis szobájában.

„Mit tud ez a Burdett a szerelemről. Ez a pókhasu, kopasz aglegény talán azt se tudja, mi a csók . . ." — gondolta önmagában világfájdalmas hangulatban Mary.

Elgondolkodva tovább szőtte a keserü kritikát:

„Hát te magad, Smithson Mary, talán többet tudsz a szerelemről? Mi a szerelem a te életedben? Nyomdafesték papirra mázolva . . ."

Az előszoba csengője szólalt meg. Mary felállt és az ajtóhoz ment. Kinyitotta. Magas, elegáns, élesen rajzolt arcu férfi állt a küszöbön és udvariasan mosolyogva kérdezte:

—Nem jöttem rossz időben?

— Semmit sem vásárolok, — felelte Mary, mert az ismeretlenről nem gondolhatott egyebet, mint hogy valamivel ügynökösködik.

— Nem akarok semmit sem eladni — mondta a férfi —, csak azért jöttem, hogy a porszivó gépét megjavitsam.

Mary most már türelmetlenül felelt:

— Nem értem . . . Sohase volt porszivógépem.

A férfi arca őszinte meglepetést árult el:

— Hát nem ez a helyes cim? Kérem, itt fel van irva: Smithson Mary kisasszony, Cavendish-ut 34., második emelet 12.

— Ez a nevem és a lakásom cime — felelte a lány — de valami tévedés lehet a dologban. Bocsásson meg sok a dolgom.

A férfi az irógépre nézett és igy szólt:

— Irónő? . . .

— Csak gépirónő vagyok. Amit más diktál, azt legépelem. Burdett Michael gépirónője vagyok . . . Bizonyára ismeri a nevét . . . Sok regénye jelent már meg.

Az idegen gunyosan mosolyogva jegyezte meg:

— Förtelmes tákolmányok . . . Ha fizetne érte se olvasnék el még egyet.

— Hát bizony nem nagyon mulattatók, — hagyta rá Mary.

Ez az ember érdekes alak volt. Legalább nem olyan izetlen, mint azok az *„olvasók"*, akik Burdettnek a szerkesztőségébe naponta gyönyörüségtől áradozó leveleket irnak.

—Sokszor gondoltam arra — mondotta most az idegen elgondolkogva —, hogy regényt kellene irnom. Van egy nagyszerü regénytárgyam.

Mary erre már ujra türelmetlen lett. Hogy miért hiszi mindenki, hogy regényt tud irni? . . . És mindenkinek a regénytémáját éppen neki kell végighallgatnia? . . . Mit vétett élete eddigi huszonhét esztendejében, hogy ez a sorsa? Éppen elég neki Burdett sok unalmas regénytémája . . .

— Megengedi, hogy beljebb jöjjek, — mondotta most az idegen és a küszöbről beljebb lépett a szobába.

— Ma este ez az utolsó utam. Még csak telefonon felhivom az irodát s azzal hazamegyek.

Mary székkel kinálta meg, nem tulságosan barátságosan és a kis asztalon álló telefonra mutatott.

De az idegen telefonozás helyett igy folytatta:

— Az én regénytárgyam igaz történet . . . Velem esett meg.

Mary felsóhajtott és gondolatban már gyorsiró naplója után nyult. Tapasztalatból tudta, hogy ha valaki a regénytémáját el akarja mondni, nincs földi hatalom, amely abban meg tudja akadályozni.

— Egy este a *„Casino du Nord"* mulató szinpadán csodásan bájos fiatal táncosnő lépett fel. Első látásra beleszerettem és azután minden este végignéztem a számait. A barátaim közül senki se ismerte s igy nem tudtam magam neki bemutattatni. De kinyomoztam a lakása cimét. Az özvegy anyjával együtt lakott. Egy délután beállitottam hozzájuk, csak az anyja volt otthon. Akkor is már porszivógyár képviselője voltam. Az öreg asszonynak annyira feldicsértem a gépeinket és olyan kedvező fizetési feltételeket ajánlottam fel, hogy egészen nekilelkesedett az üzletnek. Addig magyarázgattam a gépeink előnyeit, hogy időt nyerjek, amig az előszoba csengője megszólalt és az öreg hölgy felállva igy szólt:

„Bizonyára a lányom jön haza. Őt is fogja érdekelni a porszivógép."

— Nyilt az ajtó . . . de nem az ideálom, Mary, lépett be, hanem a huga, Annie, akit akkor láttam először, de a csodás hasonlatosságról azonnal megismertem volna, ha akár csak az uccán találkozunk.

— A regény a cselekmény csucspontjához közeledik, — jegyezte meg Smithson Mary hüvösen.

— Valóban — hagyta rá az idegen —, annál inkább, mert megtudtam, hogy Mary előző este uj szerződéssel Brüsszelbe utazott. A végzet ellen nem küzdöttem . . . feleségül vettem Anniet . . . Maryt pedig soha többé nem láttam. Annie — akivel nagyon boldogan éltünk — egy év előtt meghalt . . .

Mary izgatottan, kipirult arccal felállt. Az idegen hozzálépett, megragadta a kezét s igy szólt:

— Ma tudtam meg, hogy mi lett Maryből . . . És eljöttem . . . Folytassam az igaz történetet?... Vagy menjünk el együtt vacsorázni?

Mary kitépte a kezét az idegen férfi kezéből és nevetve mondta:

— Ha eddig várt, várjon még tiz percig . . . amig öltözöm. Mert igy mégsem mehetünk csorázni . . .

Az európaiak uralma ellen veszedelmes lázitás folyik Afrikában és Azsiában

Uj világháboruvá fajulhat az olasz-abesszin viszály — Az olaszok állitólag elfogadják a franciák békéltető közbelépését — Összeül a Népszövetség

— Uj világháboru felé haladunk, ezt kiáltja a sajtó már évek óta, de hogy mennyire komoly ez a figyelmeztetés azt az olasz—abesszin viszály legujabb eseményei mutatják. Japán már nyiltan Abesszinia mellé állt és nyiltan kimondotta a jelszót: — Japánnak kötelessége megvédeni Abesszíniában a szines faj jogait. A francia és az angol gyarmati jelentések még ennél is fenyegetőbb mozgalomról számolnak be. Háborus ügynökök járják az afrikai gyarmatokat és a fehér hóditók ellen uszitják a fekete bennszülötteket. A szines fajok szövetkeznek, fekete-sárga szövetség készül a fehér faj ellen. Bizonyos, hogy a háboru és béke sorsának intézői résen állanak az uj világháboru veszedelmével szemben és a béke megóvása annál is könnyebb lesz, mert egyik oldalon sem készültek még fel a nagy összecsapásra. Állitólag Olaszország is engedékenyebb már és a Népszövetségre hárul majd a feladat, hogy a hangos háborus zajt lemérsékelje.

Párisból jelentik: A francia lapok behatóan foglalkoznak azzal a ténnyel, hogy az Abesszinia küröl fekvő gyarmati területeken, igy különösen Szudánban, Arábiában, Egyiptomban és Sziriában erős

fehérellenes mozgalom ütötte fel a fejét.

A francia közvélemény egyre nagyobb nyugtalansággal fogadja az afrikai gyarmatokról érkező hireket, amelyek szerint

a négerek és abesszinek egységes lázadása fenyegeti a fehérek afrikai uralmát.

Hir szerint az angol kormány a legkomolyabb formában figyelmeztette a francia kormányt, hogy

a fehérek uralma elleni propaganda egyre nagyobb méreteket ölt és az olasz—abesszin háboru kitörése a helyzetet még jobban elmérgesitené.

ezért Franciaországnak is életbevágó érdeke a háboru megakadályozása, ha nem akarja, hogy a francia gyarmatokon sulyos zavargások törjenek ki.

A Fekete Sárkány vérszövetség munkában

Clerck párisi angol nagykövet közölte Laval miniszterelnökkel, hogy az angol kémszolgálat ügynökeinek jelentése szerint,

a szinesek propagandája az európaiak ellen most már az egész fekete földrészre átterjedt. Az abesszin ügynökök elárasztották az európaiak gyarmatait

és propagandájuknak óriási sikerük van, ugy a szomáli földön, mint Szudánban és Egyiptomban.

Az Information értesülése szerint Chambrun római francia nagykövet ez ügyben már lépéseket is tett Mussolininél és bár az olasz miniszterelnök határozott választ még nem adott, ugylátszik, hogy

Suvich belátja a francia érvelés jogosultságát és már hajlandó az olasz—abesszin konfliktus békés elintézésére

A Reuter-iroda jelenti, hogy a japán liberálispárt egyik kimagasló egyénisége a Reuter tudósitója előtt ugy nyilatkozott, hogy

az olasz—abesszin viszály ügye a legnagyobb mértékben érdekli Japánt.

— Mi sem jellemzőbb, — mondotta ez az illetékes személyiség, — mint az, hogy amióta a keletafrikai háboru lehetősége egyre valószinübbé válik, azóta rohamosan erősödik az úgynevezett „sárga nacionalizmus".

Ucsida, a szélsőséges japán nacionalistapárt elnöke — akiknek pártja még a közelmultban titokban müködhetett csupán — táviratot intézett Mussolinihez, melyben tiltakozik Olaszország keletafrikai tervei ellen.

Tegnap egyébként már az ugyancsak ultranacionalista *Fekete Sárkány* vérszövetség is beleavatkozott az olasz—abesszin vitába. A szövetség vezetői felkeresték a japán miniszterelnököt, a külügyminisztert, a hadügyminisztert s a tengerészetügyi minisztert, kiket felkértek arra, hogy tegyenek megfelelő lépéseket az olasz—abesszin viszály elintézése érdekében.

A Fekete Sárkány fellépését japán politikai körökben rendkivül sulyosnak itélik meg.

ugyanis 1904-ben ugyancsak a Fekete Sárkány fellépésének volt a következménye, hogy *Japán hadat üzent Oroszországnak* és a Fekete Sárkány követelésére lépett ki Japán a Népszövetségből.

Összeül a Népszövetség

A Havas Távirati Iroda jelenti, hogy *Laval* miniszterelnök és *Avenol* a Népszövetség főtitkára tegnap ujból hosszabb megbeszélést tartottak. Ezen a megbeszélésen a két diplomata megállapodott abban, hogy Avenol ma visszautazik Genfbe, ahol még egy utolsó megbeszélést folytat az illetékesekkel, majd pedig haladéktalanul kiküldik a rendkivüli tanácsülésre szóló meghivókat, ugyhogy nem augusztus 25-én, hanem legkésőbb

julius 30-án, vagy 31-én ül össze a Népszövetség Tanácsa rendkivüli ülésre.

Laval és *Avenol* tegnap megállapodtak abban, hogy a Tanács elnöksége az ügyrend megállapitásakor ki fogja mondani, hogy a Tanácsnak jogában áll — szükség esetén, amennyiben az olasz—abesszin viszály ügyét a Tanács nem tudná kielégitően elintézni — kimondani azt, hogy a Tanács ülése permanens, amely esetben a rendkivüli tanácsülés rendkivüli plenáris üléssé alakulna át. Ez esetben az ülésezések elhuzódhatnak az őszi ülésszak kezdetéig is.

Kövèr ember
jobban szenved a nagy höségtöl!
Bedörzsölés
DIANA sósborszesszel
lehüti, felfrissiti, felüdíti

Népszövetségi körökben biztosra veszik a népszövetségi tanácsülés összehivását. A tanácsülés összehivásának idejét illetőleg eltérőek a vélemények. Valószinüleg augusztus első napjaiban tartják meg a tanácsülést. *Avenol* népszövetségi főtitkár csak holnap küldheti már szét a meghivókat és szokás szerint legalább öt napot számitanak arra, hogy a népszövetségi delegátusok megérkezzenek. Az ülés napirendjére vonatkozólag sem tudnak addig semmi bizonyosat. Lehetséges, hogy csak az ual-ualj határsértés ügyére korlátozódnak a megbeszélések, de nincs kizárva, hogy az angol kivánságnak megfelelően

megvitatja a tanács az egész olasz—abesszin viszályt.

Diplomáciai körökben elterjedt hir szerint *Hoare* angol külügyminiszter legközelebb Egyiptomba utazik, mert személyesen kivánja ellenőrizni a libiai határ mentén levő angol csapatok készültségét és stratégiai helyzetét. Ezenkivül *az egyiptomi kormánnyal is kiván tárgyalni az abesszin—olasz viszály egyiptomi kihatásairól.*

Az angol politikai érdeklődés középpontjában *Eden* lord genfi utazása áll. Diplomáciai körökben ugy tudják, hogy a népszövetségi angol miniszter szabad kezet kapott a megegyezésre vezethető eljárások tekintetében. Az angol sajtó ma kedvezőbbnek itéli a hangulatot. A Times szerint Abesszinia még mindig kész a békés megoldást bizonyos területi engedmények utján előmozditani, melynek ellenében más területet, vagy még szivesebben, pénzsegitséget követelne. A Daily Telegraph szerint a francia nagykövet ma közölte Hoare angol külügyiminiszterrel, hogy a francia és az olasz kormány közötti eszmecserén alapuló megegyezést, a melynek értelmében a francia kormány magáévá tette az olaszok javaslatát, hogy

a békéltető bizottság kezdjen el ismét ülésezni.

Az olasz kormány ugyanis ugy véli, hogy a most következő négy hetet a hatalmak közötti megbeszélésekre lehetne forditani és ezalatt a békéltető bizottság folytatná a munkáját.

Halvány remény a megegyezésre

Az olasz lapok kimerítő tudósitásban számolnak be Laval és Avenol tárgyalásairól. Olaszországot még nem hivták meg a rendkivüli tanácsülésre — irják a lapok — azonban ha a meghivó megérkezik, ugy

az olasz megbizott el fog utazni Genfbe.

Amennyiben azonban a Tanács nem az olasz javaslatot fogadná el, Olaszország elhagyja Genfet.

Mint Párisból jelentik, Laval ujból megbizta római követét, hogy kérjen részletes tájékoztatást az olasz kormánytól, melyek azok a konkrét sérelmek, amelyek miatt Olaszország háborut akar üzenni az abesszin császárságnak.

Eddig a francia diplomácia hiába igyekezett Rómában a casus belli részleteit megtudni, ami a francia kormány számára annál kellemetlenebb, mert hiszen a jövő héten a Népszövetség tárgyalja majd az olasz—abesszin konfliktust.

Párisi jelentés szerint délelőtt 10 órakor Laval miniszterelnök az államtanács ülésén tájékoztatta Lebrunt, a köztársaság elnökét az olasz—abesszin viszály állásáról. Az államtanács elhatározta, hogy még egy közvetitő javaslattal fog kisérletet tenni arra, hogy mindenáron elháritsa a háboru veszedelmét.

Az államtanács mai ülése helyeselte Laval miniszterelnök politikáját, amely szerint Franciaországnak sem az olasz, sem pedig az angol barátságot nem szabad kockáztatni, de ki kell tartani a népszövetségi alapelvek mellett. Politikai körök szerint *az olasz kormány tegnapi jegyzéke és az abesszin válaszjegyzék némi kilátást nyujt a megegyezésre.*

Angol főpapok a háboru ellen

Londoni jelentésünk arról számol be, hogy a canterbury-i és ujsalai érsekek táviratot küldtek Avenolnak, a Népszövetség főtitkárának, a kit arra kértek, hogy a népszövetségi tanács minden rendelkezésére álló eszközzel vessen véget az olasz—abesszin viszálynak, mely komoly háboruval fenyeget.

Az angol kormánynak szerdán tartott ülésén, ujból a fegyverszállitások kérdésével foglalkoztak. Beavatott helyen ugy tudják, hogy

a kormány tagjainak többsége amellett volt, hogy

egyformán engedjék meg a fegyverkivitelt Angliából, ugy Olaszországnak, mint Abesszíniának. Teljesen egyforma elbánásban akarják részesiteni az egymással szemben álló két országot.

A kormány ezután elhatározta, hogy egyforma feltételekkel kizárólag készpénzért — megengedi a fegyverszállitásokat ugy Olaszországnak, mint Abesszíniának.

Az olasz kormány megbizottja egyébként, mint Alexandriából jelentik, háromszáz Ford teherautót vásárolt Egyiptomban pótkocsikkal együtt. Ezeket az autókat már megkezdették behajózni Erythrea felé.

Az angol alsóház mai ülésén Hoare külügyminiszter közölte, hogy az angol kormány mindent elkövet a sajnálatos viszály békés elintézésére és ezért a további intézkedésig

ugy Olaszország, mint Abesszinia számára egyaránt megtiltják a fegyverkivitelt.

A londoni abesszin követ az „Echo de Paris" munkatársának kijelentette, hogy az ethiopiaiak készek utolsó emberig feláldozni magukat az ország függetlenségéért. A követ hangoztatta, hogy ha háboru tör ki, az aligha marad meg a helyi keretek között. Könnyen megtörténhetik — mondotta — hogy a keletafrikai háboru a gyarmatositott népek rettenetes felkelését vonja maga után mindenütt az európaiak ellen.

Az olasz kormány távirata a Népszövetséghez

Genfből jelentik: Az olasz kormány a Népszövetség főtitkárához a következő táviratot intézte:

„Mivel a népszövetségi tanács május 25-én hozott határozata értelmében ma jár le az a határidő, amelyet a kiküldött döntőbiróság az Ual-uali és az ezt követő incidensek békemunkálatainak befejezésére megállapitott, az olasz kormány Abesszíniához a következő megkeresést intézte: Az olasz kormány mindent elkövetett, hogy a békekötési tárgyalások sikeres befejezést nyerjenek, ezt azonban meghiusitotta Abesszinia delegátusának magatartása, amikor olyan kérdéseket feszegetett, amelyek nem tartoznak a döntőbiróság hatáskörébe. Ennek megfelelően az olasz kormány julius 14-én kijelentette az abesszin kormány előtt, hogy még mindig hajlik a további békemunka felvételére, de természetesen csakis az esetben, ha a tárgyalásokat a döntőbiróság megállapitott keretei között folytatják le. Julius 23-án az addis adebai uj olasz királyi követ ujabb utasitást kapott kormányától, hogy az olasz békeszándékot és tárgyalási hajlandóságot illetékes abesszíniai körök előtt megerősitse és végül formálisan megkérdezze, vajjon az abesszin kormány hajlandó-e a döntőbiróságnál elvállalt kötelezettségét, vagy sem és hajlandó-e döntőbirósági megbizottját eddigi álláspontjának felhagyására utasitani, amely lehetővé teheti a további béketárgyalások felvételét".

Julius 31-re összehivták a Népszövetséget

A franncia külügyminisztérium hivatalosan közli, hogy a népszövetségi tanácsülést julius 31-re összehivták. Külpolitikai körökben az olasz kormánynak Abesszíniához intézett táviratát, mint uj fordulatot kezelik és Genfben ugy vélekednek, hogy Abesszinia hozzá is járul az olasz előterjesztéshez, amely szerint ki kell zárni az incidens letárgyalására előterjesztett abesszin javaslatot. Amennyiben ez bekövetkezik, ugy a népszövetségi tanácsülés önmagától tárgytalanná válik és uj tárgyalások kezdődnek Olaszország és Abesszinia között. Állitólag az abesszin jegyzék is megérkezett Genfbe és a sürgősség kimondását javasolja.

A kinai áradás szörnyüségei

Kétszázezer ember pusztulása

Sanghaiból jelentik: Shantung tartományban az eddiginél is szörnyebb uj árvizkatasztrófa történt. A folyók megduzzadása következtében a hatalmas Tusnantó áttörte védőgátját és a felmérhetetlen mennyiségü viztömeg ugyszólván pillanatok alatt a mély völgybe zudult és nyomban elborította az egész vidéket. A környékbeli lakosokat éjjel érte az áradat, még annyi idejük sem volt, hogy ruhát kapjanak magukra. Legtöbben meztelenül kapaszkodtak fel a fákra, vagy a háztetőkre menekültek. *Több mint 400.000 ember vált hajléktalanná.*

Ugyancsak ismét kiáradtak a Jangcse s a Han folyók, amelyeknek széles völgyét elborította a viz. A szörnyü árvizkatasztrófa első perceiben csak az emberek megmentésére lehetett gondolni. Az első jelentések szerint a halottak száma már több mint 30.000.

A British United Press sanghai jelentése borzalmas hireket közöl a kinai árviz katasztrófáról.

Egyedül Kupe tartományban 200.000 ember vesztette életét.

A megáradt Jangce elárasztotta a tartomány hetven százalékát, amely jóval nagyobb, mint Anglia területe. Az áradás által romba döntött épületek által okozott kárt 2,250.000 fontra becsülik.

Gyászünnepély Bécsben

Dollfuss kancellár halálának évfordulóján

Bécsből jelentik: Az osztrák fővárosban ma egész nap tartottak a Dollfuss kancellár emlékezetére tartott gyászünnepségek. Az osztrák kormány már hónapokkal ezelőtt gyásznappá nyilvánitotta az augusztus 25-ikét. Az osztrák lapok ma gyászkeretben jelentek meg és a vezércikkeket Dollfuss emlékezetének szentelik. Délelőtt 9 órakor a Szent István székesegyházban gyászmise volt. A misén, amelyet Innitzer biboros, hercegérsek celebrált, résztvett Miklas szövetségi elnök, Schuschnigg kancellár, az osztrák kormány tagjai és minden számottevő politikai és társadalmi tényező. Utána megkoszorusztak Dollfuss kancellár sirját, amelyet a lakosság kora reggeltől kezdve már elhalmozott virágokkal. Koszorut helyezett el a siron a bécsi olasz követ is Mussolini miniszterelnök megbizásából. Nagy emlékünnepet tartottak a hősök emlékművénél is, ahol *Schuschnigg* kancellár és *Zehner* gyalogsági tábornok mondottak beszédet. A gyász jeléül bezárták az üzleteket, este nem tartanak előadást a szinházakban és az egész Ausztriában zene tilalom van.

Kizárják a kormánypártból

a törvénytelen üzletek miatt kompromittált politikusokat

A purifikálási munka a parlamenti ülésszak megnyitása előtt kezdődik meg

Bucurestiből jelentik: A *Lupta* jól értesült forrásból származó információk alapján cáfolja a kormány átszervezéséről szóló hireket és kijelenti, hogy *szó sincsen Sassu földmivelésügyi miniszter és Negura államtitkár távozásáról.* A kormány minden módozatot megadott Sassunak, hogy a gabonaértékesités körüli tervezetét valóra váltsa. Ezzel szemben *biztos, hogy Manolescu-Strunga már nem kerül vissza a kereskedelem és iparügyi miniszterium élére.* A lap szerint Tatarescu megállapodott a liberális pártelnökével abban is, hogy

kizárják a pártból mindazokat, akik különböző törvénytelen üzletekből kifolyólag kompromittálták magukat. A purifikálási munka még a parlamenti ülésszak megnyitása előtt történik meg.

Manolescu Strunga kereskedelem és iparügyi miniszter egyébként Tatarescu miniszterelnök hivására ma hazaérkezett és hosszas megbeszélést folytatott a miniszterelnökkel és *Bratianu* Dinu pártelnökkel.

Valjean volt államtitkár, aki nem vett részt a Goga-pártnak a cuzistákkal való fuziójában, elvbarátaival együtt a nemzeti agrárpártot tartja fenn továbbra is, miután az nem oszlott fel. Ez a párt szeptember 5-ikén kezdi meg politikai akcióját.

Szombat este hét óráig lehet jelentkezni a Fekete-tengeri nyaralásra

— Oriási érdeklődés a társasutazás iránt —

Fekete-tengeri utazásunk iránt egyre fokozódó érdeklődés nyilvánul meg. Mindazok, akik velünk akarnak utazni, sietnek bejelenteni résztvételüket, annál is inkább, mert

a jelentkezési határidő, amelyet a rendezőség julius 27-ike, szombat este 7 órában állapitott meg, rövidesen lejár.

Programmunk, amelyet nagy körültekintéssel állitottunk össze, *egyaránt biztositja az egyéni kényelmet és a szórakozások egész sorát utasaink számára.* A társasutazáson bevezettük a *„forfait"*-rendszert, amely *minden gondtól mentesiti az utazás résztvevőit.* Nem lesznek jegyváltási, étkezési, szállodai és más ezernyi gondjai. Az augusztus 4-iki társasutazás *a kényelem és a szórakozások jegyében zajlik le.*

Fekete-tengeri nyaralási akciónk — mint már emlitettük — augusztus 4-ikén kezdődik és *teljes 10 napig tart.* Az utazás bőrüléses kocsikban történik és mindenkinek számozott ülőhelye lesz.

A tiznapos nyaralás mindössze 2950 leibe kerül, melyben benne van: *a vasutjegy oda-vissza, kocsi és autóköltségek, reggeli, ebéd, vacsora elsőrendü éttermekben, szállodai szobák, belépti jegyek az ország legelőkelőbb strandjaira, különféle szórakozások és borravalók.* Az indulás augusztus 4-ikén történik az aradi állomásról. Utasainkat *Orsovára, Ada-Kaláhra, Constantába, Carmen Sylvára* és a *Fekete-tenger partvidékeinek* többi csodálatosan szép helyeire visszük el.

Könnyen kiszámitható, hogy egy ilyen utazás, amelyet 2950 leiért nyujtunk, *minimálisan nyolcezer leibe kerülne, ha valaki egyénileg nyaral a tenger partján.* Jelentkezésnél az összeg fele előre fizetendő, mig a hátralékos összeg három nappal az indulás előtt. Mindennemü felvilágositást szivesen nyujt az *Aradi Közlöny* utazási osztálya.

KARLSBAD

Gyomor és bélbajok, epekövek, epebántalmak egyetlen világhirü gyógyhelye. —

Minden kényelem. Bucurest—Arad—Karlsbad direkt személy-vagon átszállás nélkül.

PUPP HOTEL és dependencai a legmagasabb igényeket is leszállitott árak mellett elégitik ki. 3649

Sorozatos csalásokat követett el Timisoarán Nacht, a devizacsalási ügy főszereplője

Kereskedelmi szempontból rehabilitálták a vacaresti-i fegyházban levő csalót — A belga megbizott is keresni akart — Miért nem utazott Tony Iliescu Brüsszelbe?

Calatorescu utolsó kisérlete a szabadságért

Timisoaráról jelentik: Nacht Pál, a devizacsalási ügy egyik főszereplője, évekkel ezelőtt Timisoarán is vendégszerepelt, ahol számos előkelő kereskedőt becsapott, sőt egy timisoarai céget tönkre is tett üzelmeivel. 1921-ben müködött Timisoarán Nacht, aki ott összeköttetésbe lépett a Hoffmann Henrik és Sperger Izidor tulajdonát képezett Fortuna kereskedelmi vállalattal. A szélhámos megbizólevelet mutatott fel, amely szerint a fővárosi tanács élelmiszerek beszerzésével bizta meg. Az első üzlet harminc vaggon makói hagyma vásárlása volt, ezt azonban Nacht a budapesti tőzsdén adta el és a pénzt egy bécsi vállalatnak utalta át, azon a cimen, hogy az árfolyam-differencia következtében sokkal több leit kapott érte Bucurestiben. A következő lépés volt: vállalatot alapitott több ismert nevü timisoarai kereskedő és bankigazgató résztvételével, basarabiai dió szállitására. Több hasonló üzlet után derült ki, hogy

Nacht mindenhonnan felvette a pénzeket és eltünt.

Az üzletkötések következtében a Fortuna tönkrement. Hoffmann és Sperger a Lloyd-biróságnál perelték be Nachtot, akit 300 ezer leiel el is marasztaltak, de a pénzt nem lehetett behajtani rajta.

Az elmult évben ismét feltünt Timisoarán Nacht, akit Sperger az uccán felismert. Követelte, fizesse ki a 300 ezer leit, különben a rendőrségre viteti. A szélhámos ekkor kijelentette, hogy minden tartozását kifizeti, mert Dimitriu tábornok jószágigazgatója lett és nagy üzletek kötésére érkezett. Több timisoarai fással érintkezésbe lépett és azokat is nagy összeg erejéig megkárositotta. A megkárositottak a fővárosba utaztak, itt azonban megállapitást nyert, hogy

a szélhámos csődeljárás alatt áll és nem érvényesithették vele szemben követelésüket.

A devizacsalási ügy egyik érdekes fejleménye, hogy az ilfovi tábla kereskedelmi biróság tegnap tárgyalta Nacht kérvényét, amelyben a csődeljárás megszüntetését kérte, azzal az indokolással, hogy hitelezőit kifizette. Nacht a belgáktól kicsalt pénzből tényleg kiegyenlitett minden tartozását és a biróságnak tényleg rehabilitálni kellett kereskedelmi szempontból — a vacarestii fegyházban lévő Nachtot.

Tegnap egyébként megjelent az ügyészségen Ionescu Nicolae Grivita-uti vendéglős, aki bejelentette, hogy a csalási ügy másik főszereplője: Vasilescu, 48 ezer leiel kárositotta meg. Vasilescu Calatorescuval többizben mulatott nála, a számlát azonban nem fizette ki, ellenben megigérte, hogy egy devizaügyben eljár. Igéretét nem tartotta meg. Ugyancsak tegnap érdekes megállapitást tett Stanescu vizsgálóbiró. Megtalálták ugyanis a főpostán annak a táviratnak másolatát, amelyet Starke, a belga megbizott Brüsszelbe intézett vállalatához.

Ebben közli, hogy 35 százalékos kijárási dijat kell fizetnie.

Miután ténylegesen csak 30 százalék volt a közvetitési dij, bizonyosra veszik, hogy Starke maga is öt százalékot akart keresni az üzleten.

A Curentul szerint Tony Iliescu szenátusi alelnöknek kellett volna Brüsszelbe utaznia, az interparlamentáris unió konferenciájára a román delegáció vezetőjeként. A fatális véletlen ugy hozta magával, hogy a konferencia éppen Belgiumban folyik és a belga lapok sorozatos támadásokat intéztek a devizaügy összes szereplői: többek között éppen Tony Iliescu ellen is. És hivatalos helyen tudomására hozták a szenátus alelnökének, hogy az ország érdekei ugy kivánják, hogy ne utazzon a delegációval Brüsszelbe. Igy a delegáció Tony Iliescu nélkül utazott el.

Feltünéstkeltő részleteket közöl az ügyről az Universul, amely szerint Calatorescu az utolsó percig abban a meggyőződésben élt, hogy nem fogják letartóztatni. Többizben jelentősen utalt arra a körülményre, hogy Ciumetti, az egykori vasgárda megölt pénztárosának ügyében, két minisztert megmentett a felelősségtől és ezért elismerés jár neki. A kisérlet azonban nem sikerült: a volt kvesztort mégis vizsgálati fogságba helyezték. Ellenben tegnap szabadlábrahelyezték Linzenmayer mérnököt, aki Starke és Vasilescu között csupán a tolmács szerepét játszotta, — ötvenezer lei honoráriumért, de a csalási ügyben semmiféle szerepe nem volt.

Starke belga bankár levelet intézett Pop Valer igazságügyminiszterhez, amelyben kéri, hogy a Vasilescunál és Nachtnál talált 3 és félmillió leit bocsássák rendelkezésére. Az összeget azonban csak az eljárás befejezése után szabadithatják fel. A devizacsalási ügyben különben tegnap ujabb fordulat nem történt és igy a két vizsgálóbirónak 10 nap óta először volt alkalma arra, hogy a kivizsgált anyagot rendezzék.

miért kinlódik?

Szedjen-egyszerüen-Pyramidon tablettákat ez a régen bevált fájdalomcsillapitó mindig jóbarátja

Tüntetések Görögországban a restauráció ellen és mellett

Athénből jelentik: A patrasi dohánygyár munkásai a monarchista restauráció előkészületei ellen való tiltakozásul sztrájkba léptek. Az athéni, pireusi és saloniki-i munkásszindikátusok is bejelentették, hogy általános sztrájkot kezdenek. A kormány egyelőre minden gyülést betiltott.

Tegnap este sulyos incidens játszódott le az egyik kabarében, ahol gunyos kuplét énekeltek György exkirályról. A nézők között levő katonák elrohantak a szinpadra és agyba-főbe verték az énekeseket, majd pedig a diszleteket összerombolták. A nézők sorában óriási pánik keletkezett, mert sürü revolverlövések is hangzottak el.

Boila Romulust ismét kihallgatja a vizsgálóbiró

Vaida hivei segitették elő a Skoda-panama uj vizsgálatát

Bucurestiből jelentik: Stanescu vizsgálóbiró Seletzky kihallgatása után visszaérkezett Bucurestibe s most tanulmányozza az egybegyült adatokat, hogy megállapitsa azt az irányvonalat, amelyet a további vizsgálat során fog követni az ügyben. A vizsgálóbiró feladata az, hogy

megállapitsa azoknak a személyazonosságát, akik gyanus összeköttetésben állottak a hadfelszerelési szerződés megkötése alkalmával a Skoda-céggel.

A vizsgálóbiró azok után a személyek után kutat, akik nem vettek részt a kormányban. Hivatalos jelentés szerint Seletzky, aki eddig nem akart beszélni, most változtatott magatartásán s részletes vallomást tett

azon vesztegetési és kijárási pénzekre nézve, melyek „Palaelibus" név alatt voltak elkönyvelve a Skoda-cég könyveiben.

A Neamul Romanesc jelentése szerint a Skoda-panama minden eddig homályban volt részlete tisztán áll már a vizsgálóbiró előtt. Olyan okiratok és levelek kerültek a vizsgálóbiró kezébe, melyeket a parlamenti vizsgálóbizottság nem ismerhetett. Olyan okmányokra akadtak, — irja a lap, — amelyek akkor tüntek el, midőn az ügycsomó a belügyminisztériumban hevert. Az volt a szerencse, hogy Vaida hivei a nemzeti-parasztpártból kiléptek, igy jutottak az ujabb szenzációs adatok a vizsgálóbiró kezébe. A Neamul Romanesc azt irja, hogy egy ismert erdélyi politikusnak nagy szerepe volt az uj bizonyitékok leleplezésében. Pontosan tudta és igy

pontosan megjelölte azt a helyet, ahol a kérdéses okiratok és levelek feküdtek

s felhivta a vizsgálóbiró figyelmét ezekre. Ez a politikus tisztában volt azzal, hogy a bizonyitékok beszerzése után Seletzky tovább már nem hallgathat.

A lap szerint Seletzky nagyon meglepődött Brasov-ban, mikor a vizsgálóbiró az uj bizonyitékokat felmutatta előtte. Tagadni próbált, aztán letörve kijelentette:

— Most már ugy látszik, többet kell beszélnem. Kérek azonban egy-két napot arra, hogy összeszedjem emlékezőtehetségemet.

A vizsgálóbiró Seletzky kérését teljesitette s rövid idő mulva uiból Brasov-ba utazik Seletzky kihallgatása végett. Hir szerint Boila Romulust ismét kihallgatják az uj bizonyitékok alapján.

CORSO 5 és 7¼ órakor

CENTRAL Este 9¼ órakor

A világháboru titokzatos asszonya, Mata Hari vetélytársa filmen

A végzet asszonya

Metro sláger

Myrna Loy George Brent, Lionel Atwill

SELECT 5, 7¼ és 9¼ órakor

Virul a határ (Grün ist die Heide)

Zenés vigjáték. Főszereplői 4187

Peter Voss, Camilla Spira, Fritz Kampers

Ne felejtse el!
Aradi Ujságirónap — julius 28-án!

Negyvenkét fokos lázat „szimulált“ és nem riadt vissza a műtéttől egy oradeai urileány, aki szerelmes volt az orvosba.

Az a különös eset, mely hetekig dolgot adott az orvosoknak, amellyel éjszakákon át bibelődtek töprengve és lázas aggyal, végül is megfejtődött. Volt azonban egy időpont, amikor ugylátszott, hogy az orvostudomány teljességgel csődöt mond és a piros arcu leány ugy fog meghalni az élete megmentésén fáradozó orvosok között, mint egy martir, akinek testében egy olyan betegség csirái ütöttek tanyát, mely eddig teljesen ismeretlen a kórtanok történelme szerint.

A dolog ugy kezdődött, hogy egy meleg julius napon, egy idős hölgytől támogatva, fiatal tizenhét év körüli leány támolygott föl az oradeai kórház emeletére. Időnként a korlátba kapaszkodott, megállott, aztán görnyedten megindult. Finom kis gyermek arca csupa fájdalom volt, a két nagy dióbarna szem könnyekben uszott. Olyan szép volt igy megtörten, kegyelem esdeklőn, hogy az elősiető ápolónők is meleg rokonszenvvel vették körül. A kisleány a meleg karok támogató ölelésében megtántorodott néhányszor és elhalón suttogta: *„meghalok!“*

— Nem megy az olyan könnyen kisaszonykám — mondotta egy kövér ápolónő, mire valók lennének a doktor urak, ha nem tudnák egy ilyen szép kisasszony életét megmenteni?

— A doktor urak — sóhajtott a kislány átszellemült arccal, — óh a doktor urak...

Amig a leány édesanyja az irodában bediktálta az uj beteg személyi adatait, már ágyat is vetettek a huszonhármas kórteremben a kis betegnek. Aztán ágyba fektették olyan óvatosan, mintha üvegből lenne, mert, hogy a legkisebb érintésre is felszisszent szegényke a szörnyü nagy fájdalomtól.

Az operáció örömei

Néhány perc multva hangos jajgatásba kezdett. Mint a parázsra tett kigyó, ugy vonaglott párnáin. Az ápolónők azonnal szaladtak az inspekciós orvosért, aki fehér köpenyében nyurga alakjával, finom keskeny kezével jött is azonnal. Fehér tennisz cipőiben olyan hangtalanul sietett végig a folyosón, mint egy mentőangyal.

Amikor az ambiciózus fiatal orvos benyitott a 23-as kórterembe, az uj beteg lecsukta sürü fekete pilláktól árnyékolt barna szemét és fehér, karcsu ivü lábait, melyek valami büszkeszáru virágra emlékeztettek, hosszan kinyujtotta a papian alól. E női bájak azonban csak egy pillanatra hökkentették meg a fiatal orvost, aki visszanyerve hidegvérét, az orvosi méltóság minden fegyverével felszerelve, összevont szemöldökkel, de azzal a jóságos és egyben megnyugtató szigorral, melyet már a bálványozott nagy sebésztől tanult el, megkérdezte:

— Hol fáj? — és azonnal a vakbél tájékát kezdte tapogatni.

A leány felsikoltott fájdalmában.

— Apendicitis lesz — mormogta magában az orvos és leste a leány arcán a hatást. A hatás nem is maradt el, de komolyan megdöbbentette az orvost. A leány ahelyett, hogy ijedt szipogással rémülten és életéért könyörögve tekintett volna fel, boldogan elmosolyodott.

— Valószinüleg operálni kell, — mondta ekkor az orvos, hogy a dolog komolyságát érzékeltesse a leánnyal.

— Operálni? — kérdezte az sugárzó szemmel — és azzal a naiv és meginditó örömmel, mintha valami gyönyörü ajándékot igértek volna neki.

— Bizony, — hagyta helyben az orvos, és gondterhelten csóválta a fejét. Magában a női lélek titokzatosságán elmélkedett, mely valóban kiismerhetetlen. Egyik sirógörcsöt és idegrohamot kap, ha egy szálkát kell az ujjából eltávolitani, a másik viszont tapsol örömében arra a hirre, hogy sebész-késsel és ollóval fogják felszabdalni a testét. Nem. Rövid praksszisa alatt határozottan nem volt ideje kiismerni azt a különös bonyolult valamit, amit női léleknek neveznek.

— N. Doktor ur is jelen lesz az operációnál? — kérdezte ekkor váratlanul a leány.

— Igen, — mondta az orvos, — ő fog altatni. Talán rokona?

— Óh dehogy, — szólt a leány — és elpirult. — Csak ugy kérdeztem kiváncsiságból...

Ezután néhéz idők következtek. A beteg láza esténként 39 fokra szökött. Fájdalmai voltak, de ezenkivül minden lelkiismeretes kutatás dacára sem sikerült felfedezni a betegség egyéb szimptomáit. A mütőasztalon ugy feküdt a beteg, mint egy Wedeking regény hősnője, vagy mint egy beteg hóvirág. Jajszó nélkül türte, hogy a korház orvosai szakértő kezekkel nyomkodják, dagasszák testének fájó részeit és tapintsák az izmokat a fehér, selymes bőr alatt.

— Itt fáj? kérdezték gyakorta az orvosok.

— Igen — bólintott mindannyiszor egy mártir megadásával a leány.

A gyanus beteg

Az orvosok csodálkoztak, tanakodtak, mert a rugalmas izmok olyan egészségeseknek tüntek, sehol egy gyanus meredt izom, sehol egy gyulladásra vallo keménység, semmi, semmi . . .

Másnap meglepő dolog történt. A fájdalom a másik oldalra költözött, bár a vizsgálat éppen olyan eredménytelennek bizonyult mint előző napon.

— Nem lehet apendicitis! — rémüldözött a kezelőorvos és éjszakt a laboratoriumban a leány vérében található sejteket vizsgálta. Minden normális, teljesen normális volt.

A különös eset nagyon komolyan foglalkoztatta a kórházi orvosokat. Kollegákkal tanácskoztak, belgyógyászokat hivtak meg és elismert nagyságok véleményét kérték ki.

A negyvenkétfokos szerelmi láz

Ki tudja meddig tartott volna ez a dolog, melyet a leány szemmel láthatólag szivesen türt, s mintha egy kicsit büszke is lett volna rá, hogy ő egy olyan „különös eset“ — ha egyszer váratlanul be nem áll a tragikus fordulat, mely meghozta a titok megfejtését. Egy délután az ápolónő sápadtan rohant az inspekciós orvos szobájába.

— Doktor ur! lihegte . . . a huszonhármas beteg . . .

— Mi van vele? — sürgette sápadtan a fiatal orvos. . .

— *Negyvenkettőre szökött föl a láza!...*

A fiatal orvos mtgdöbbent. Délelőtt a leány olyan jóizüen uzsonnázta csokoládé kávéját, olyan egészségesen piros volt az arca, hogy egészen váratlan volt ez a tragikus fordulat. A felelősség sulyos terhével a vállain, megdöbbenten sietett a kórterembe. Negyvenkét fok. Nincs menekülés. Vége. Ez már nem apendicitis és nem malária, nem tüdőgyulladás, nem difteritisz és nem tudomisénmicsoda hanem valami egészen más. Amikor az orvos benyitott a beteg lángvörös arccal felült az ágyán.

— Sétálni szeretnék kicsit a kertben — mondta megvesztegető kedvességgel, s a szemei tisztán, ártatlanul ragyogtak. Az orvos szeme kutatólag nézett a leány arcába. Majd kihuzta az éjjeli szekrényfiókját. Egy doboz arcruzs és egy piros pamacs volt benne legfelül. A beteg keze után nyult. A langyos érintésü kicsit nedves leánykéz megremegett.

— *Szimuláns!* mondta az orvos szigoruan.

— A hőmérőt ma egy kicsit tul erősen megdörzsölte — máskor jobban vigyázott.

A betegek felfigyeltek, az ápolónők összecsapták a kezüket. A leány pedig, mint egy fürge kis cica lesiklott az ágyról s rémülten kezdte magára kapni a ruháit, s mikor az orvos eltávozott, a falhoz lapulva menekült a kórház épületéből. Délután a cellaszerüen egyszerü orvosi szobában beszélték meg az orvosok az esetet.

— Miért tette? kérdezték — Mi célja volt a lánynak a szimulálással? — mert aki a sebész kése alá bocsájtja egészséges testét az nyilvánvalóan még sem egészen egészséges.

Az a betegség azonban, melyben a leány szenvedett olyan régi mint maga az emberiség, néha veszélytelen, néha halálos örökölhető és szerzett baj egyben s a laikusok nyelvén ugy hiviák, hogy: *„szerelem.“*

Ezt a diagnozist laikus létemre előbb állapitottam meg, mint az orvosok. Láttam ugyanis, hogy amikor L. doktor lépett a terembe a leány arca csalódott, majdnem bijosszus volt, *de amikor N. doktor, a kórház fiatal népszerü belgyógyásza lépett be egyszerre felragyogtak a szemei,* mintha lampionokat gyujtott volna meg valaki bennük. Mikor az orvos eltávozott a leány felém fordult.

— Édes . . . édes . . . — mondta átszellemülten.

— Miért vagyok édes? — kérdeztem frissen operált manduláim nélkül, fájdalmasan.

— Nem maga édes, hanem ő — mondta magyarázólag.

— Látta milyen gyönyörü szemei vannak? Nincs ilyen férfi több a világon . . . Ha ő kezelne akár egy esztendeig is szivesen lennék beteg.

Na, gondoltam — ha igy állunk akkor ez ténylég nem apendicitis, hanem egy sokkal komplikáltabb, nehezebben gyógyitható betegség . . .

W. Rosen Alice

Szeplős, pattanásos,

máj foltos, mitesseres arcát hozassa rendbe

PILISINE kozmetikai salonban,

Bulev. Regina Maria 17. (Réthy-ház.)

Néma mozi, szivdobogással

Irta :

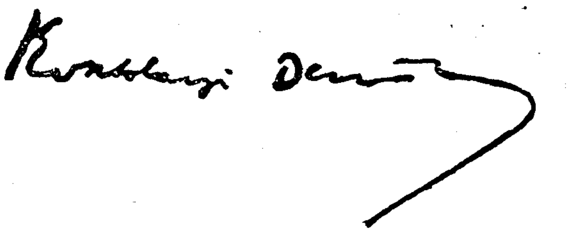

Két izben láttam magam a mozi vásznán. Huszonkilenc éves voltam, amikor először levettek. Egy szobába lépek, szivarra gyujtok — akkor még szivaroztam — és beszélgetek barátaimmal. Néhány nap mulva lepergették előttem a képet. Emlékszem, akkor napokig enyhe csömört éreztem. Rágondolni se mertem. Az, aki ott mozgott, merőben idegen volt. Ugy nem vállaltam a vele való közösséget, mint némely közeli rokonunkkal, akit nem szivelünk. Egész másnak képzeltem magam. Ahogy a képen jártam-keltem, ahogy mosolyogtam, ahogy füstöltem, az mind sértette izlésemet. Addig még sohase láttam testi mivoltomat a tér három kiterjedésében, csak tükörben, fényképekben. Megdöbbentem, hogy mennyire nem ismerjük magunkat és az jutott eszembe, hogy elnézőbbnek kellene lennünk ellenségeinkhez, akik sehogyse birnak el bennünket.

Másodszor nyolc évvel ezelőtt moziztak le. A tekercset nekem adták és én bedobtam iróasztalfiókomba, a sok papir, lom közé. Évek során néhányszor kezembe ötlött, de következetesen félrelöktem. Nem akartam szembenézni vele. Ma előkerestem, elvittem egy müterembe, lepergettem. Bevallom, bizonyos lámpaláz fogott el, mig a fényszalag-kereket bekapcsolták a vetitőgépbe és a villamosság berregtetni kezdte. Nyolc év nem kis idő egy ember életében. Olvastam, hogy ezalatt teljesen kicserélődnek sejtjeink, egy parányi se marad belőlük, legfeljebb emlékeink tömege, a lelki folytonosság, mely összeköti multunkat jelenünkkel, ugy, hogy mi pusztán ennek alapján tarthatjuk a kapcsolatot régi magunkkal, mint az uj igazgatóság, amely egy vállalatot szőröstül-bőröstül átvesz a volt tulajdonostól és a kereskedelmi törvények szerint állja érte a jogi felelősséget.

Vajjon milyen is leszek itten, helyesebben milyen voltam akkor? Nem tulontul fiatal-e a maihoz viszonyitva az a mindörökre eltünt, soha vissza nem térő ember, aki az idő egy szintén mindörökre eltünt, soha vissza nem térő szakaszán sétál majd elém, nyolc esztendővel idősebb mása, féltékeny és mégis jóindulatu birája elé? Vajjon a kor nem kalapálta-e azóta fölismerhetetlenné koponyámat, nem véste-e tele homlokomat és arcomat átkozott, kibetüzhetetlen ékirásával, annyira, hogy az összehasonlitástól megriadok és a szembesités nagyon is fájdalmassá válik?

Ilyen kétségek közt hánykódtam, de akkor a falra vetitett fény-négyszögön már inogni kezdtek az első képek, természetesen némán, zene nélkül. A zenét hozzá a szivem valamivel gyorsult dobogása szolgáltatta. Először is néhány lombot pillantottam meg, kertünk két fáját, egy juhart, meg egy öreg barackfát. Az öreg barackfát azóta rég megütötte a guta, ki is vágattuk, egy télen galyaival melegitettünk teát, törzsénél fütöztünk, de itt még elevenen hajladozik a szélben, ágai mintegy terveket szőnek, végtelen jövőt remélnek. Házunk, melyben ma is lakunk, akkor épült ujjá. Állványok meredeznek. Kőmüvesládákban mész és homok van. Hirtelen megjelenek a lebontott, régi tornác romjai között, nyári fehér ruhámban, számban cigaretta, leülök az irógép mellé, verem a billentyüket. Nem, ez a kép nem idegen. Leszámitva azt a furcsaságot, hogy tulontul sokat mozgok és lábaimat bohókás szaporasággal kapkodom, mint az alkalmi moziszinészek, hozzászokom a távlat sajátosságához s ehhez az emberhez is, fölismerem benne törvényes és hiteles magamat. Egyáltalán nem fiatalosabb nálam. Közben hajam egyetlen szála se őszült meg és hullott ki. Akkor még 12 éves fiam egy réten szalad, fölkapaszkodik egy csemetefára, mely most összeroskadna alatta, én pedig az Ördögorom egy sziklájára futok és jókora köveket hajigálok a völgybe. Ma is tudnék ennyire futni. Izmaim nem lazultak meg. Ugy rémlik, hogy semmise változott.

Mégis, amint gombolyodik ez a nyolcvan méteres fényszalag, néhány perc — vagy néhány méter — után szivembe nyilal valami, egy benyomás, vagy inkább a benyomások összessége, hogy ez az ember más. Sohase éreztem ilyesmit eddig, amikor régi fényképeimet szemléltem. Talán a homlokán van valami, melyet egy régi nyár verőfénye aranyoz, fönn a homlokán, a kócos fürt körül egy sugár, mely azóta végképp kilobbant, vagy mozgásban van több hit, dac és hányavetiség, mint ma, vagy talán a tekintetében van olyan keménység, kiváncsiság és bizakodás, melyet többé nem lelek magamban. Néha olyasmit müvel, jelentéktelen apróságokat, melyeket ma már semmi esetre se tennék. Nyilván arra gondol állandóan, hogy mi vár reá. Szánalmas tudatlanságában kacérkodik a jövővel. Szeme gyakran a fölvevőgép lencséje felé fordul és igy most az én szemembe néz, nyolc esztendővel idősebb szemem eleven lencséjébe, kotnyeles kandisággal tudakolva tőlem, hogy cserélnék-e vele. Nem, nem cserélnék. Jobb ezen a messzebb állomáson, ahol most időzöm, már csak azért is, mert közelebb esik a végállomáshoz. Irigykedem rá? Inkább sajnálom szegényt és lenézem. Figyelem őt, én, aki ezt a vakmerő kirándulást teszem, visszafelé az időben. Negyvenkétéves férfi, tapasztalatoktól, csalódásoktól tetézve. Egyszerre azonban egy mozdulatától, egy tekintetétől, vagy mitől egészen elérzékenyülök és csöndesen, szinte atyailag szólok magam elé:

— Gyerek.

A BŐR SZÉPSÉGE

a használt krémtől függ:

A bőrkrém szerepe nagyon egyszerű. Mégis okvetlenül szükséges, hogy mélyen behatoljon a bőr pórusaiba, egészen a DERMÁIG*) (az epidermisz alatti rétegig) hogy frisseségét éserejét megtartsa. EUKUTOL olyan krém, amely megóvja abőrt. Alkatrészei organikus eredetüek, emiatt a derma cellái könnyen asszimilálják, miáltal megerősödnek. Ha Eukutolt használ, az epidermiszt ellátja mindazon anyagokkal, amelyekre szüksége van, hogy megőrizze fiatalságát, erejét és bársonyosságát.

*) *A BŐR két részből áll: a látható epidermiszből és a láthatatlan dermából. Amig a derma megtartja frisseségét, erejét, az arcbőr nem lesz ráncos. Mindent meg kell tehát tennie, hogy a derma erejét megtartsa.*

Használja az

EUKUTOL

BÖRKRÉMET

az epidermisz legjobb erösitö szere!

Szájába lőtt egy cluji egyetemi tanár

Sulyos idegbaja és az állandó halálfélelem miatt követte el az öngyilkossági kisérletet

Angheluta cluji egyetemi tanár, kiváló matematikus Targu-Jiuban, ahol megrongált egészségét akarta helyre állitani, *öngyilkosságot követett el.* Clujon elterjedt annak a hirre, hogy a professzor revolverrel szájába lőtt és azonnal kiszenvedett. Erre a hirre az egyetem homlokzatára kitüzték a gyászlobogót. Váratlanul érkezett ekkor egy másik jelentés, mely szerint a professzor öngyilkossága nem volt halálos és valószinüleg ki fogja heverni a sérüléseket. Ekkor levették a kitüzött gyászlobogót.

A professzor állapota iránt az egész városban nagy érdeklődés nyilvánult meg, de senki sem tudott biztosat, mert a professzort Bucurestiben egyik rokonánál ápolják. Az egyik cluji ujságiró felkereste *Albu* Lucia házvezetőnőt, aki tizenhárom éve áll a professzor szolgálatában s aki gazdája látogatásáról most érkezett haza. A házvezetőnő az ujságirók kérdéseire sirva panaszolta el, hogy mit sem tud a professzor egészségi állapotáról, mert a rokonok minden felvilágositást megtagadtak tőle. A tanár lelkiállapotára vonatkozólag a házvezetőnő kijelentette, hogy gazdája hipohonder volt, akit *állandó halálfélelem gyötört.* Sokszor éjjel felébredt álmából és felköltve házvezetőnőjét könyörgött, hogy adjon neki valami mérget, mert nem birja tovább az életet. Később a professzor egy unokaöccse is tudomást szerzett a tanár sulyos idegállapotáról és magával vitte őt Bucurestibe. Azóta semmit sem tudnak felőle.

Bucurestiből érkezett ujabb jelentések szerint a professzor valóban öngyilkosságot követett el. Állapota sulyos, de minden remény meg van felgyógyulására.

Elraboltak és meggyilkoltak egy gyermeket Varsóban

Megismétlődött a Lindbergh-gyermek tragédiája

Varsóból jelentik: Megdöbbentő amerikai stilusu gyermekrablás tartja izgalomban a lengyel fővárost. A Lindbergh gyermek elrablásához hasonló esemény történt Varsóban is. Két nappal ezelőtt az egyik parkból elloptak egy héthetes kislányt. A nyomozás kiderítette, hogy az ismeretlen gyermektolvaj, meggyilkolta a kislányt. A gyermek holttestét ma reggel már meg is találták. Egy külvárosi erődités árkában munkások akadtak reá. Sikerült megállapitani azt is, hogy a tettes, aki a kislányt gyermekkocsival együtt rabolta el, egy nő volt, aki a dajkával ismeretségben állt, többször beszélgetett vele, ugyhogy a dajka ezért nem is figyelte, amikor az az ismeretlen a gyermekkel foglalatoskodott.

A rablás kiderülése után több szemtanu jelentkezett a rendőrségen, akik látták, hogy a nő a gyermeket kocsijával együtt a külváros felé viszi. A tanuk pontos személyleirást adtak az illetőről és igy meg van a remény rá, hogy a legközelebbi napokban kézre kerül. A rendőrségnek az a gyanuja, hogy a bestiális nőnek csak az értékes és teljesen uj gyermekkocsira volt szüksége és ezért is ölte meg mindjárt a kislányt, hogy a kocsit azonnal eladhassa. A rendőrség azonban abban az irányban is nyomoz, vajjon nem bosszu müve-e a büncselekmény.

Lemondott a holland kormány

Amszterdamból jelentik: A holland kormány tegnap este benyujtotta lemondását. A válságot a katholikus párt magatartása idézte elő, mert a legutóbbi parlamenti vita folyamán bejelentette, hogy a kormány ellen fog szavazni. A kormányválság megoldása hosszadalmasnak igérkezik. Politikai körökben azt hiszik, hogy a királyné ismét Colin volt miniszterelnöknek ad megbizatást.

A hollandi forint sulyos helyzete miatt a Holland Nemzeti Bank 3 százalékról 5 százalékra emelte fel a leszámitolási kamatlábat.

Vilma királyné még nem döntött, hogy elfogadja-e a Colin-kormány lemondását. Politikai körökben aggodalommal néznek a parlament feloszlatása és az uj választások kiirása elé, mert az utóbbi időben Hollnadiában is megerősödött a nemzeti szocialista mozgalom, aminek befolyása lenne a választások eredményeire is.

HIREK

Az élő holttest

Az élet plagizált, a Jasznaja Poljanai nagy mester müvéből és az élő holttest modern Protasov Fedorja, mint egy négy felvonásos dráma igazi hőse, fáradt lendülettel vetette a Garamba magát. Siró Antal, akinek a neve is egy rossz omen, szegény fölösleges életével tragikusabb sorsot ért meg, mint Protasov Fedor, akit csak a szerelem és a féltés, no meg a lemondás uri gesztusa üzött ki a névtelenségbe. Siró Antal bizony, a májusi kedvvel indult, kokárdás, harcidalos háboru szele vetette ki a meleg otthonból a szép fiatal asszonya, meg a gyügyögő csöpp fia mellől.

Husz esztendő telt el fogolytáborokban, rögtönzött barakokban fekete földet túró, verejték hullajtásban, fekete kenyéren. Mit jelent egy ilyen husz esztendő annak csak a magasságos mindent látó Ur Isten a tudója, meg az, aki átélte: a rab...

Mégis inségeken és napok kinzó egyformaságán átvilágit valami az éjszakai homályon, ez a valami a hazatérés vágya, a viszontlátás reménye. Ez melengeti szibériai fagyos reggeleken, hóvihataros éjszakákon az elfelejtett ember szivét. Betegségek önkivületéből, ez a gondolat ragadja vissza a földre. Ez a vágy kötözi elgyötört testéhez a veszendő lelket, s husz egynéhány esztendő után ez hajtja, sürgeti, kergeti országhatárokon keresztül menetelve, végtelen országutakon, vonatok ütközőjére kapaszkodva, parasztok szekerére kérezkedve. Ez hozza a messzi távolból a hazai földre. Amikor feltünedezik az itthoni falu tornya, elmosódik minden, ami fájó keserüség volt, s csak egy kurta perc boldogsága egy kihunyó szikra csillogása marad meg az élet lényegéből.

Siró Antal a falujába érve kozákbluzával, orosz csizmájában, hosszu szakállal, mint egy szomoru muszka kérdezősködött a felesége meg a gyereke után.

— Siró Antalné . . . mondták a falusiak, az jól van, küzködik mint valamennyien, de szereti az urát . . .

— Az urát . . .? döbbent valami mélyen a Siró Antal szivében.

Igen, a második emberével él most, mert hogy az első meghótt tiz évvel ezelőtt valahol muszkaországban. Levél is jött róla, a jegyző olvasta fel aztán, hogy az asszony meggyászolta a szegényt, husvétra megesküdött Kerekes Dömével . . .

— Megesküdött Kerekes Dömével — motyogta értelmetlenül és mélyebben szemére huzta a sipkáját Siró Antal, akinek az élők világában már halott ember volt a neve.

Elbandukolt. A földeken kereste a régi düllöt, szépen learatva feküdtek a tarlón a buza keresztek. A kukorica is jól megdolgozva, szépen szemesedett. Beteljesült életek nyugalma halk zenévé szürte a levegőt.

Siró Antal az alkonyi ég alatt lefeküdt egy szénaboglyja tövébe és felnézett az ismerős mennyboltra, mintha onnan akarná kiolvasni a tennivalót.

— Meghalt ember vagyok — gondolta és eszébe sem jutott, hogy milyen kitünő regénytéma ez, de ha történetesen eszébe jut, akkor sem vigasztalta volna meg. Este elment nehányszor a háza előtt, kitágult szemmel nézte az asszonyt, az ő özvegyét, aki más embernek főzött vacsorát. Könnybelábadt szemmel nézett a legény fia szálasodó alakja után. Magával küzködve, névtelenül, kitaszitott magányban, mint a halottak virasztott és sirt az otthon előtt, melynek a küszöbét nem léphette át, mert tudta a halottak nem támadnak fel.

Térdére fektetett papiron, kint a mezőn megirt egy levelet. „Tudom, hogy halott ember vagyok, nem akarom megzavarni az élők nyugalmát. Két hétig jártam a faluba, láttam a családomat. Most már elmegyek oda, ahova való vagyok. Siró Antal".

Kassán tul a Garam-folyó egy ismeretlen férfi holttestét vetette ki, akinek személyazonosságát a zsebében talált bucsu levélből sikerült megállapitani — irják a lapok.

Micsoda regény. A világháboru irta.

W. R. A.

— **A HŐMÉRSÉKLET ALIG VÁLTOZIK. Északi és északkeleti szél, esetleg egy-két helyen záporeső. A hőmérséklet alig változik.**

Imprimé selymek
óriási választékban érkeztek. **Lei 84.—**
DELMAN & Co.
Strada Metianu 14a.

— **Mihai nagyvajda Brüsszelbe utazik.** Bucurestiből jelentik: Mihai nagyvajda Condeescu tábornok kiséretében Brüsszelbe utazik, ahol megtekinti a nemzetközi kiállitást, majd Firenzébe megy és itt találkozik édesanyjával. A trónörökös egy hónapig marad Olaszországban.

— **Repülőgép-gyakorlat Bucuresti felett.** Bucurestiből jelentik: Tegnap éjjel bombavető és harci repülőgépek gyakorlatoztak a főváros felett. A gyakorlatban résztvett a piperai légiraj valamennyi egysége.

— **Konkordátum a Szentszék és Jugoszlávia között.** Rómából jelentik: Vatikán városban ma délelőtt aláirták a Szentszék és Jugoszlávia között létrejött konkordátumot. A vatikán részéről Pacelli biboros, államtitkár, mig Jugoszlávia részéről Auer közoktatásügyi miniszter irták alá az egyezményt. Utána a pápa kihallgatáson fogadta a jugoszláv minisztert.

Aki kilencszer halt meg és még mindig él

Londonból jelentik: Dr. Mac Ivor Tyndal, nemcsak saját maga, hanem kollégái előtt is valóságos rejtély. Dr. Tyndal orvos időről-időre meghal és azután ujból életrekel, anélkül, hogy a legkiválóbb angol orvosprofesszorok megállapithatnák, hogy tulajdonképen mi a baja. Nemsokkal ezelőtt egyik betegét kereste fel dr. Tyndal. Utközben összeesett. Bevitték a mentőállomásra, ahol az orvos a beállott halált konstatálta. Nemsokkal ezután egyszerre csak felemelkedett dr. Tyndal és megkérdezte: Hol van? Erre beszállitották a szanatóriumba, ahol az orvosok napokon át vizsgálták. A vizsgálat azzal végződött, hogy Tyndalnak semmi baja az ég világon nincs. Kiresztették a szanatóriumból. Nemsokkal ezután „ujból meghalt" dr. Tyndal. Szinházban volt és egyszerre csak összeesett páholyában. Két orvos megállapitotta, hogy meghalt. Hazavitték, felravatalozták, de néhány óra mulva ujból magáhoztért. Ettől az időtől kezdve dr. Tyndal hétszer „halt meg". Egy alkalommal öt napig volt „halott". Ekkor már senki sem hitt az orvos halálában és hagytak neki időt, hogy visszatérhessen az életbe. A várakozók nem is csalódtak. Dr. Tyndal, jelenleg 45 éves, eddig 9-szer halt meg és még mindig él.

— **Ottó extrónörökös Elzasban.** Párisból jelentik: A lapok az elzasi Kormarból jelentik, hogy Ottó királyfi odaérkezett és az egyik szállóban vett ki lakást. Osztrák legitimisták már várták rá és megkezdték a tárgyalást, amely két napig fog tartani.

— **Zavargások Amerikában.** New-Yorkból jelentik: Az indiana államban Terra Hauteban a munkások tegnap ismét zavargásokat rendeztek. A nemzeti gárda kénytelen volt könnyfakasztó bombákkal rendet teremteni. 150 munkást letartóztattak.

— **A lengyel közoktatásügyi miniszter egy lengyel-magyar király emlékművének leleplezésén.** Varsóból jelentik: Jendrzejevic közoktatásügyi miniszter a közeli napokban Várnába utazik, ahol részt vesz Jagello volt lengyel és magyar király emlékművének leleplezésén. Jagello László tudvalevőleg 1444-ben a várnai csatában elesett.

— **Dr. GRÜNWALD MÁRTON** orvos rendel bőr-, urologia- és kozmetikai betegeknek: Arad, Strada Alexandri 11. 3740

A jó gyerek

— Apuka! Ez itt a Pali, az osztálytársam és a legjobb barátom! Neki még roszszabb bizonyitványa van, mint nekem. Azt hiszem örülni fogsz, hogy megismerheted őt?!

— **Létrejött a francia—magyar légi közlekedési egyezmény.** Párisból jelentik: Gróf Khuen-Héderváry Sándor párisi magyar követ ma délelőtt aláirta a francia—magyar légi közlekedési egyezményt.

— **Borzalmas hőhullám Angliában.** Londonból jelentik: Angliát ismét életveszélyes hőhullám perzseli. A hőmérséklet ujból elérte a 86 Fahrenheit-fokot. Sok helyen a nagy hőség következtében annyira megolvadt az aszfalt, hogy a cipők nyomai mélyen ottmaradnak.

— **Japán terjeszkedés.** Tokióból jelentik: A japán kormány tegnap esti hivatalos jelentése szerint Japán ázsiai politikájának legközelebbi célja Külsőmongolia feltárása, amely az utóbbi években teljesen orosz befolyás alá került és veszedelmes kommunista fészekké vált, amitől feltétlenül meg kell tisztitani. A hivatalos nyilatkozat szerint Japán nem riad vissza semmilyen eszköz alkalmazásától, hogy célját keresztül vigye. Megfigyelőtottak szerint mandzsuriai japán csapatok rövidesen megszállják Külsőmongoliát, ami ellen a szovjet nyilván tiltakozni fog.

— **Orvosi hir.** Dr. Sámson Aladár v. bécsi klinikai hosp. orvos, a cluji dermatológiai klinika v. hosp. orvosa, rendelőjét áthelyezte Aradra, Str. Eminescu 30. Rendel bőr- és venerikusbetegeknek délelőtt 9—12-ig és délután 3—8-ig. Nőknek 5—7 óráig. (Külön várószoba). 4155

— **A Buenos-Aires-i szenátusi merénylet bonyodalmai.** Buenos-Airesből jelentik: Az egész országban óriási izgalmat és felháborodást keltett a szenátusban történt gyilkos merénylet. Bosaicy-ban, a sulyosan megsérült Bordabehere szenátor szülővárosában tüntetésekre került a sor. Pinedo dr. pénzügyminiszter pánbajra hivta ki Torre szenátort, aki a szenátus ülésén elnökölt és ebben a minőségében gyáván viselkedett.

— **Vonatösszeütközés Ploestiben — egy halott öt sebesült.** Ploestiből jelentik: Egy 15 vaggonból álló petroleumvonat Ploesti állomáson összeütközött egy mozdonnyal. Az összeütközésnek egy halottja és öt sulyos sebesültje volt, mig a Predeal és Buzeu felé irányuló forgalmat néhány órára fel kellett függeszteni.

— **Dr KRAUSZ SZIDONIA** hazaérkezett.

— **Amerika semleges marad.** Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök a törvényhozás elé javaslatot terjeszt, amely kimondja, hogy más nemzetek összeütközése esetén az Egyesült-Államok teljesen semleges marad.

— **7000 építőmunkás sztrájkja Budapesten.** Budapestről jelentik: Ma reggel mintegy 7000 építőmunkás sztrájkbalépett. A sztrájk oka bérmozgalom, melynek során a munkásság követeléseit a munkaadók nem voltak hajlandók teljesiteni. A sztrájk következtében megállt a munka a Margit-hidon, amelynek kiszélesitését éppen a napokban kezdték el. Áll a munka minden nagyobb budapesti épitkezésnél is. A bérmozgalom során a rendőrség 12 embert letartóztatott, akik állitólag izgattak a sztrájkra.

— **Dr Ujhelyi hazaérkezett, ujból rendel.**

— **Kiraboltak és felgyujtottak egy kinai várost.** Sanghaiból érkezett jelentés szerint a Lingarn tartományban 500 martalóc megtámadta Nolmancsi várost. Felgyujtották a közigazgatási épületeket, meggyilkolták a rendőröket, kiszabaditották a fogházból a foglyokat és kirabolták az egész várost. Büntető expedició indult ellenük.

— **Elrontott gyomor** és az ezzel összefüggő bélzavarok, felfuvódás, kellemetlen szájiz, émelygés, homlokfájás, láz, hányás, hasmenés vagy székszorulás eseteiben már egy pohár természetes **„Ferenc József"** keserüviz igen gyorsan, biztosan és mindig kellemesen hat.

— **Az Aiudról megszökött fegyencek közül kettőt lelőttek, egy megadta magát.** Aiudról jelentik: Jelentettük néhány héttel ezelőtt, hogy az aiudi fegyintézet négy sulyosan elitélt fegyencc, akiket mezei munkára vittek ki, a határ egyik elhagyott részén lefegyverezte az őrt, megkötözte, majd a hegyek irányában elmenekült. Utközben az egyik fegyenc, aki magára haragitotta a társait, azzal, hogy lebeszélte őket az ártalmatlanná tett börtönőr megöléséről, megszökött társaitól, visszatért a börtönbe és mindent bevallott. A meginditott vizsgálat megállapitotta, hogy a fegyencek — miután kifosztották egy állami tanitó lakását — behuzódtak a határban levő erdőbe. A csendőrség körülvette az erdőt és rövidesen fegyverek közé szoritotta a banditákat. A gonoszlevők ellenálltak és több lövést adtak le. A csendőrség sortüzet adott a banditákra és kettőt halálosan megsebesitett közülük. A harmadik minden ellenállás nélkül megadta magát.

— **Pápai áldás rádió utján.** Rómából jelentik: A lourdesi ünnepségek befejezéseként április 28-án a pápa rádió utján oszt pápai áldást. A pápa egyébként most nevezte ki annak a küldöttségnek tagjait, amelynek élén Pacelli biboros államtitkár Lourdesbe megy, mint a pápa képviselője.

— **Halálozás.** Özv. Frank Mórné 86 éves korában Aradon elhunyt. Temetése f. hó 26-án, délelőtt 11 órakor fog az izr. temető halottasházából végbemenni. Az elhunyt matrónát gyermekei és kiterjedt rokonságán kivül vejei: Gerő Ármin és Thuró Péter gyászolják.

Klein Mórné f. hó 25-én elhunyt. Temetése f. hó 26-án, délután 1.45 órakor lesz a Str. Trib. Dobra 5—7. sz. gyászházból. Gyászolja Atlasz Zsigmond és családja, valamint kiterjedt rokonsága. (Minden külön értesités helyett).

— **Álarcos banditák megtámadtak egy községházat.** A constantamegyei Tusla községben teljesen amerikai izü támadást intézett két bandita a községháza ellen. Déli 1 óra tájban egy gépkocsi állott meg a községháza előtt, amelyről két álarcos alak ugrott le. Előreszegzett revolverrel berontottak a községháza pénztárhelyiségébe, ahol a pénztáros, Filip Jenő éppen elmenőben volt és felszólitották, hogy azonnal nyissa ki a pénztárt és adja nekik át a pénzt. Filip nem ijedt meg, hanem kétségbeesetten segitségért kiáltozott, mire egy rendőr meghallván a kiáltozást, berontott a pénztárhelyiségbe, mire a két bandita megugrott és felkapván a gépkocsira menekülni kezdett. A rendőr néhány társával együtt autóra tett szert és üldözőbe vette a betörőket. Az üldözőknek szerencséjük volt, mert a banditák gépkocsija elromlott, mire elfogták őket. Bevallották, hogy Ion, illetve Chiru Haralambescunak hivják őket, ezzel szemben nem hajlandók megmondani, hogy hova valók.

CREPPE DE CHINE IMRIMÉE *Lei 85.—*

NÉMETH-nél

— **Az aradi cukorgyár ellen kihágás cimén ma jegyzőkönyvet vett fel Aradvárosa.** Egyik legutóbbi számunkban megemlékeztünk arról, hogy megjött Aradra a központi reviziós bizottságnak az a döntése, amelyben kötelezi az aradi cukorgyárat, hogy az árterületen emelt épületeit záros határidőn belül bontsa le, mert árterületen tudvalevőleg tilos az épitkezés. A cukorgyár ennek ellenére ezeket az épületeket nem bontotta le, sőt ujabb kérvényt nyujtott be a városi mérnöki hivatalhoz és engedélyt kért arra, hogy raktárt épitsen — ugyancsak az árterületen. A város épitészeti bizottsága ezt a kérvényt természetesen elutasitotta, azzal az indokolással, hogy a folyó partján tudvalevőleg csak a védtöltéstől három és fél méternyi távolságra szabad épiteni, igy tehát a cukorgyár által benyujtott terv nem felel meg az előirt szabályoknak. A bizottság egyben utasitotta a cukorgyárat, hogy folyamodjon a folyammérnökséghez és kérje ki annak véleményét a kérdéses tervvel kapcsolatban. A cukorgyár azonban nem várta meg a folyammérnökség döntését, hanem a szóban lévő területen, előzetes engedély nélkül, megkezdte az épitkezést. Ma délelőtt bizottság szállt ki a helyszinre a tényállás megállapitása végett. A bizottság tagjai: Zabb Stefan átmeneti bizottsági tag, Nachtnébel Ödön ny. főmérnök, Catana mérnök, Szobota Ferdinánd, valamint a folyammérnökség képviselője voltak. Megállapitást nyert, hogy a cukorgyár engedély nélkül valóban tiltott területen épitett. Erről kihágási jegyzőkönyvet vettek fel, amelyet a város vezetősége elé terjesztenek.

— **Harminckét évi szolgálat után nyugalomba vonul az első angol sirásónő.** Londonból jelentik: Carline Stutters asszony volt az első nő, akit Angliában első izben alkalmaztak sirásónőnek. Az első angliai női sirásónő most vonult nyugalombe. Huszonegy éven át élt Stutters asszony East Barnedben férjével együtt, aki ott sirásó volt. 1903-ban meghalt Stutters és a kis angol község nagy dilemma elé került, mert nem tudta hirtelen betölteni a sirásói állást. Az asszony ekkor szó nélkül folytatta férje foglalkozását. Mivel munkáját jól végezte, a községtanács végül is megerősitette hivatalában, amelyet ettől kezdve egészen mostanig, az az 32 évig becsülettel el is látott. Most azután nyugdijazták. East Barnet lakói azt mondják, hogy Stutters asszonynál nem is tudnak jobb sirásót elképzelni.

— **Ma az alanti gyógyszertárak tartanak éjjeli szolgálatot:**

VOJTEK: **Bulevardul Regina Maria.**
DANCIU: **Piata Mihai Viteazul.**
BERNÁT: **Lângă Gară (vasutállomásnál)**
BERGER: **Calea Saguna.**

— **A vörös haj legyőzte a szőkét.** Párisból jelentik: Azok a női szépségek, akiknek állandó probléma, hogy milyen szinü hajat viseljenek, ujból örömteli változás előtt állnak. Párisban ugyanis megállapitották a hölgy-világ vezető hajmüvészei, hogy a jövő hajszine a vörös. A hangadó párisi fodrászok már is megrendelték a vörös parókákat és a normálls frizurához szükséges segédeszközöket, mert az is nyilvánosságra került már, hogy a nappali rövid hajviseletet este a hosszu haj váltja fel az uj divat értelmében. Nehéz soruk van a szép nem képviselőinek. Nagy nehezen megszerezték a platinaszőke hajszint, amelyet egy amerikai regényirónő állitása szerint annyira szerettek a férfiak és ime most itt van az uj divatdiktátum: a vörös haj, amely felváltja uralmon a platinaszőkét. Természetes, nemcsak a nők izgulnak a párisi fodrászok világrengető határozatán. A párisi divatáruházak is meglehetősen izgalomba vannak, hiszen az uj hajszin uj szineket kivan a ruhákban, kosztümökben és más divatrekvizitumokban. Az uj divat különben az amerikai filmvilágból származott át Párisba és egyesek tudnivélik, hogy már az isteni Greta Garbo is átpártolt állitólag a vöröshajuakhoz. Költői években sincs hiány. A hires párisi hölgyfodrász: Antoine kijelentette, hogy a férfi ideálja, a hölgyeket megkoronázó glória terén megváltozott és az enyhe holdvilágot utánzó platinaszőkétől, a lenyugvó nap sugarait utánzó vörös szinre tért át. A természetes és müvörös hajszinnel rendelkező nők Antoine szerint sokkal jobban hatnak a férfiakra, mint az unalmas szőkék és a vámpirszerű barnák.

— *ZÜRICHI ZÁRLAT: Páris 20.26 és fél, London 15.20, Newyork 306 és ötnyolcad, Milánó 25.10, Amszterdam 208.60, Berlin 123.10, Prága 12.71, Varsó 57.95, Belgrád 700, Bucuresti 250.*

— **Meghivó!** Folyó hó 27-én, szombaton este 8 órai kezdettel a gradistei Róm. Kath. Kör Annabálat rendez a Str. Cornel Leucuta 15. sz. alatti saját helyiségében. A kör tagjait és a n. érdemü érdeklődőket ezuton hivja meg a rendezőség.

— **Az élő sakkjáték szereplői.** Az AMEFA—Juventus-mérkőzésre való tekintettel az Ujságiró Népünnepélyen az élő sakkjáték délután 5 órakor kezdődik és fél 6-ig tart. Mindazokat, akik a játékban sakk-figurákként szerepelnek, felkérjük, hogy szombat este fél 9 órakor jelmezes főpróba végett az SGA klubhelyiségében jelenjenek meg. A Gloria-pályán rendezendő footballmérkőzésre belépőjegyek a várallában felállitott külön pénztárnál is kaphatók.

— **Érdekes szakkönyv jelent meg a futballról.** Rendkivül érdekes és hézagpótló szakkönyv jelent meg az elmult napokban. A könyv cime: „Football" és szerzője dr. Economu Virgil mérnök, aki összeállitotta a futball katekizmusát. Rendkivül fontos, hogy a játékosok ennek a világszerte népszerü sportnak a teoriáját is megismerjék s ebből a szempontból felbecsülhetetlen a munka értéke. A könyv 464 oldalas és 195 érdekes képet tartalmaz. Ára: 200 lei. Megrendelhető a szerzőnél a következő cimen: Bucuresti, III., Strada Maria Rosetti 34.

LEGUJABB SPORT

*

Magyarország győzelme a Klebelsberg-kupa brüsszeli mérkőzésén

Brüsszelből jelentik: A *Klebelsberg*-kupáért folyó vizipoló-torna ma megkezdődött és azon a kupavédő Magyarország mindjárt győzelemmel mutatkozott be, amennyiben a vendéglátó belgákat 9:5 (4:3) arányban megverte. A gólarány, különösen az öt kapott gól nem fejezi ki hiven azt a klasszis-fölényt, ami a magyarok és a belgák között az előbbiek javára fennállott, azonban tekintetbe kell venni egyrészt Green angol biró feltünő pártoskodását. A biró szembeszökően nyomta a magyarokat, viszont a belgák sorozatos durvaságait elnézte.

A mérkőzés 2000 nézője, annak ellenére, hogy a király is jelen volt, példátlan módon buzditotta durvaságra a hazaiakat és a megzavarodott biró a belga erőszakosságok ellenére, több magyar játékost szólitott ki a vizből. A magyarok fáradtsága azonban kétségtelen volt, ami a rossz szállodai elhelyezkedésnek tulajdonitható. A gólkedv csakis Brandit sarkalta, aki 4 gólt vágott be, Németh James, a gólzsák azonban szintét nem adta alább háromnál, Homonnay és Bozsi egy-egy gólt szereztek. A torna nagy meglepetése, hogy Németország 5:3 arányban kikapott a svédektől. Franciaország viszont könnyen győzött a jugoszlávok fölött 5:0 (4:0) arányban.

Ideggyulladás kinozták az utazót

37 évi „utazás" után

Most a Kruschen sót ajánlja.

„Azt hittem, vége a munkaképességemnek" irja ez az utazó. De ez még azelőtt volt, mielőtt a Kruschen sót ideggyulladása ellen használta volna. Olvassa, mit mond most:

„Néhány héttel ezelőtt annyira rosszul voltam ideggyulladás miatt combom hátsó részén, hogy alig tudtam járni. A fájdalom rettenetes volt. Kereskedelmi utazó vagyok és ugy nézett ki, hogy vége a munkaképességemnek. Akkor egy jó barátom azt a tanácsot adta, próbáljam meg a Kruschen sót, amely neki használt. Egy héten keresztül minden reggel szedtem egy rendes adag Kruschen sót, amikor legnagyobb örömmel mondhatom, teljesen megszünt a fájdalmam. Azóta minden reggel, kávémban, kis adag Kruschen sót szedek. Annyi barátomnak ajánlottam a Kruschen sót, hogy egyesek azt hitték, hogy annak eladásával foglalkozom, 37 évig utaztam és rengeteg barátom van az egész országban." — W. A. D.

Az ideggyulladás és a köszvény sulyosabb bajok jelenségei. A tisztátlan vérkeringés jelei. Azt mutatják, hogy mérgek kerültek a vérbe. Kruschen só a szerveket állandó munkára ösztönzi, ugy, hogy azok a testből minden káros tisztátlanságot eliminálnak.

A Kruschen sót több mint 120 országban árulják és most már Romániában is minden gyógyszertárban és drogériában üvegenként 95 leiért kapható.

— **A szenvedő, beteg nőket** reggel éhgyomorra egy kis pohár természetes „Ferenc József" keserüviz 2—3 óra alatt könnyü, lágy bélkiürüléshez segiti és ezáltal igen sok esetben rendkivül jótékony hatással van a beteg szervekre.

— **Nagyban folynak a Kun Dezső jubileumát előkészitő próbák.** Lázas izgalom költözködött a szinház tájékára, mintha csak szezon közepén lenne az ember. Kétségtelen, hogy Kun Dezső szombat esti jubileuma megmozgatta az ardeali szinésztársadalmat, de a közönség is tömegesen látogatja az elővételi pénztárt, ahol már tegnap megkezdődött a jegyek árusitása. Három évtizede annak, hogy Kun Dezső szinpadra lépett és ennek az érdemes, szerény müvészembernek egyedüli kincse az a müvészi becsület, amellyel azt a hivatást üzte. Az estély másik slágere Erényi Böske lesz, aki ez alkalommal ismét széles skáláju és gyémántértékü müvészetéről fog tanubizonyságot tenni. Felhő Ervin sziporkázó humorával és Csányi Mátyás, ez a hatalmas energiáju muzsikus két Petőfi-kompoziciójával fog kedveskedni a közönségnek. Minden egyes szereplő tartogat valami kedves meglepetést ugy a jubilánsnak, mint a közönségnek. A tiszteletjegyeket szombat délig cseréli be a jegypénztár, amely a téli szinházban működik.

— **Vérszegény, sápadt, étvágytalan,** legyengült és gyakori fejfájásban szenvedőknek megváltás a Földes-féle **Ferrol Vastáplikör,** mely a legjobban bevált étvágygerjesztő, vérképző és hizlaló szer. Egy üveg ára 100 lei. Földes gyógyszertár Arad. 1782

— **Koszorumegváltás.** Schwartz Sacyka koporsójára szánt koszoru megváltása cimén Reusz Bözsi 300 leit küldött az aradi zsidó Szeretetházának.

— **Megerőltető munka után** a kifáradt test felfrissitésére használjon valódi „Diana" sósborszeszt. Egyszerü bedörzsölés percek alatt felfrissit, fáradt izmait megacélozza, üdit, felfrissit.

— **Turisták kirándulása.** A SCA aradi „Czárán" osztályának tagjai julius 27-én két kirándulásra indulnak. Az első csoport a délután fél 3 órai villamoson indul. Menetirány: Feredeu-forrás, Căsoaia. Másnap visszaindulás fenti utvonalon. Megérkezés este az utolsó villamoson. — A második csoport este 6 órakor indul a városháza mögül autokamionon. A résztvevők meghálnak a menházban és másnap kirándulást tesznek az Ivanitara és visszaindulás este 6 órakor autokamionon. Jelentkezni lehet a Sándor és Társa-féle sorsjegyirodában szombat délig, ahol a viteldij lefizetendő.

Színház – Film

Pietro Mascagni egy napot tölt Budapesten

— Hubay nem utazhat Szegedre —

A szegedi ünnepi játékok előkészületeinek láza átragadt a város egész lakosságára. Európa minden államából a nagy kulturvárosokból tömegesen érkeznek érdeklődések, a felvilágositást kérő levelek és — jegyrendelések.

„Az ember tragédiája" próbáit ma kezdték meg. Végleges szereposztás szerint Évát *Tőkés* Anna, Lucifert *Csortos* Gyula, *Ádám szerepét felváltva játssza Beregi Oszkár és Lehotay Árpád.*

Pietro *Mascagni* „Parasztbecsület" cimü operáját a szerző augusztus 10-én, 12-én és 15-én személyesen vezényli. A világhirü muzsikus és az olasz operaénekesek nemsokára Magyarországra érkeznek. Egynapi budapesti tartózkodás után utaznak Szegedre, ahol Mascagni azonnal átveszi a próbák vezetését. Ugyancsak megkezdték Ercole Luigi Morselli olasz költő „Glaukos" cimü darabjának próbáit is, amelyet viziszinpadon mutatnak be.

Mint értesülünk, Hubay Jenő, akit a szegedi ünnepi játékok vezetősége felkért arra, hogy játssza el a hegedüszólót „A cremonai hegedüs" diszelőadásán (egy estén kerül szinre a „Parasztbecsület"-tel), nem vállalhatta a személyes szereplést.

A mester Mosócon tartózkodik, ahová augusztus 10-ére megérkezik a bécsi Staatsoper több vezetőségi tagja, Krips József karnaggyal együtt. Mosócon készitik elő ugyanis a „Karenin Anna" ősszel tartandó bécsi bemutatóját és ott beszélik meg a premier körüli eseményeket. Hubay levelet irt a szegedi ünepségek rendezőinek, amelyben sajnálatának ad kifejezést, hogy nem tudja megváltoztatni bécsi vendégeinek látogatási időpontját, mert azok Salzburgba utaznak és igy le kell mondania arról a megtiszteltetésről, hogy Mascagnival együtt szerepelhessen.

Nem elég a szép hang...

Miért nem szerződtetett senkit Európában Johnson, a Metropolitan igazgatója?

A newyorki Metropolitan Operaház uj igazgatója: Mr. Edward Johnson nemrég Bécsben járt. Azért utazott oda — általában azért jött Európába — hogy uj énekeseket szerződtessen a Metropolitanhoz.

Senkit sem szerződtetett. Nagy feltünést keltett, hogy minden nyilatkozat nélkül távozott. Csak most kapjuk meg a magyarázatát. Johnson nyilatkozott a „Daily News"-ban:

— Nagyon szépen énekeltek Bécsben — igy hangzott a nyilatkozat — ahol sok kitünő müvész és müvésznő dolgozik. Sajnos, meg kell állapitanom, hogy nem elég az, hogy valakinek szép hangja van. Egy kis külső is kell hozzá! Ezért nem tudtam senkit szerződtetni a Metropolitanhoz. Különben is főleg tenoristát kerestem, de nem találtam.

Az angol film elhóditotta Amerikától Marlene Dietrichet

London. C. M. Woolf, az angol filmipar egyik vezetőegyénisége, hatalmas uj vállalatot alapitott. Egy hónap mulva teszi közzé részletes programját, mely

fel fogja billenteni a világ filmprodukciójának mérlegét.

Két hónappal ezelőtt C. M. Woolf még beteg ember volt. Lemondott a Gaumont-British Corporationnál viselt igazgatói állásáról, mely 20.000 font évi fizetéssel járt és pihenni ment. De a pihenést hamar megunta és ujra munkához látott. Egy hét alatt sikerült 1,250.000 font alaptőkével megalapitani uj vállalatát, amelyben a londoni City nagy pénzintézetei vállaltak érdekeltséget.

Már meg is állapodott a British and Dominions társasággal, hogy a társaság telepe mellett Elstreeben uj nagy studiót épittet 300.000 font költséggel.

A studió épitését a jövő tavasszal kezdik meg.

Eddig a következő világhirü sztárokkal állapodott meg C. M. Woolf: Marlene Dietrichhel, aki az uj vállalathoz lép át, ha lejár a Paramount-tal kötött szerződése, mely két filmre szól. Jack Buchmannal, aki három nagy filmben fog játszani Woolf studiójában, Tom Wallssal és Ralph Lynnel, akik jövőre vigjátéksorozatot fognak játszani, ha lejár a szerződés, mely a Gaumont-gyárhoz köti őket, Richard Tauberrel, aki két film főszerepét fogja eljátszani, Anna Neagle-lel, aki olyan filmben lesz sztár, amelynek,

minden szerepét sztárok fogják játszani,

többek közt Johnny Weissmüller és Lewis Stone s végül Anna Stennel, aki felfedezőjének, Fedor Otzepnek rendezésében fog eljátszani egy nagy szerepet.

Ha velünk jön a FEKETE-TENGERRE, nem lesznek valuta, sem utlevél gondjai:

10 napos kirándulás

csupán

2.950.— leiért

utazással, szállodával és teljes ellátással együtt. Tehát minden eddigi hasonló akciónál olcsóbb.

1. INDULÁS AUGUSZTUS 4-én.
2. Egy napi tartózkodás Orşovan és Ada-Kaleh szigetén.
3. Augusztus 5-én Bucuresti megtekintése éjjel.
4. Augusztus 6-án érkezés Constanţaba, majd 6 napi tartózkodás a Fekete-tenger gyönyörü fürdőhelyein.
5. Visszatéréskor másfél napi bucureşti-i tartózkodás.

JELENTKEZÉSEKET ELFOGAD AZ ARADI KÖZLÖNY UTAZÁSI IRODÁJA JULIUS 28-IG BEZÁRÓLAG.

Utazás kényelmes, bőrüléses vagonokban.

Toscanini megkezdi a salzburgi munkát

Alhirek Strauss meghivásáról

A nemzetközi zenészvilágban elterjedt az a hir, hogy a Németországban tiszteletbeli állásairól lemondott Strauss Richardot meghivják Ausztriába. Történt is ilyen lépés, de a salzburgi ünnepi játékok vezetősége kijelenti, hogy nincsen módjában a már pontosan megállapitott müsortervbe Strauss Richardot belevenni. Annál is inkább nem, mert előfordulhat az a helyzet, hogy nem engedik át a német határon. Ugy történik majd, mint Furtwängler esetében, akinek utazását annakidején szintén megnehezitették.

Salzburgban egyébként már megkezdték az ünnepi játékok előkészületeit. Toscanini szerdán érkezik a városba. Megjelenése már a komoly munkát jelenti. Toscaninival a „Falstaff" előadás több olasz énekesnője és énekese is Salzburgba érkezik, akikkel a Maestro egyelőre csak a zongora mellett próbál. Nemsokára megérkezik a jelenleg Velencében tartózkodó Reinhardt Miksa is, hogy megtekintse a „Jedermann" és a „Faust" próbáit.

Kétszázezer lira a milánói Scala tiszta nyeresége

A milanoi Scala vezetősége Marcello Visconti di Modrone herceg elnöklete alatt most tartotta ülését, amelyen az elmult évad eseményeit tárgyalták. Tizmillió lira volt a szinház bevétele, ebből ötmillió ára jegyet adtak el. A legtöbb kiadás természetesen a müvészek gázsija volt. Nyolcmillió lirába kerültek az énekesek. Örömmel tárgyalták az ülésen, hogy a szinház tiszta nyeresége 200.000 lira volt. Zenés szinházaknál ritka esemény.

Karácsony másodnapján nyitják ki ismét a Scalát. Verdi: „Ernáni" cimü operája kerül szinre a megnyitó előadáson. Az uj évad ujdonságai: Pizzetti: „Orseolo"-ja, amely a firenzei ünnepi játékok nagysikerü operája volt. Zandonai: „Szerelmi fájdalom". Wolf-Ferrari: „Campiello", Allagra: „Ave Maria", Strauss: „A hallgatag asszony".

*** Reinhardt és Helene Thimig nászutja.** Salzburg nemcsak az ünnepi játékokra készül, hanem arra is, hogy fogadja a müvészvilág jelenleg legérdekesebb „ifju" házaspárját, Reinhardtot és uj feleségét, Helene Thimiget. A házasság hire nem hatott meglepetésként, mert mindenki tudta, hogy ha Reinhardtnak sikerül elválni első feleségétől, nőül veszi Helene Thimiget. Azonban a házaspár mégis nagyon érdekes, mert Thimig egyike a legjobb német szinésznőknek, Reinhardt pedig a világ legjobb rendezője. A nászut alkalmával Helene Thimig a „Jedermann"-ban lép fel, amelyet Reinhardt uj betanulással rendez.

*** Saljapin egészséges, nemsokára fellép.** Vichyből jelentik, hogy Saljapin fellép a julius végén tartandó operai ünnepi játékokon. A müvész tehát felgyógyult betegségéből és ismét a szinpadra léphet. Massenet „Don Quijote" cimü operájának cimszerepét énekli.

*** Egymillió dollár végkielégités.** Hollywoodból jelentik: Winfield Sheehan, a Fox-film produkcióvezetője, aki pályáját mint newyorki rendőri riporter kezdte, otthagyta állását, mely évente félmillió dollárt jövedelmezett. Sheehan gyártotta a legsikeresebb hangosfilmet, a Cavalcade-ot, s az utolsó valóban nagyszabásu némafilmet, a Hetedik Mennyországot, Janet Gaynorral és Charles Farrellal a főszerepben. Öt év óta Sheedan teljhatalmu irányitója volt a Fox filmvállalatnak. Egy hónappal ezelőtt a Fox egyesült a Twentieth Century nevü vállalkozással, amelynek Joseph M. Schenck a vezetője. Schenck magával hozta a Foxhoz produkcióvezetőjét, Darryl Zanuckot is. Nyilvánvaló volt, hogy Sheehan és Zanuck nem fog megférni egymással. A szakitás most meg is történt, Sheehan megvált a vállalattól, egymillió dollár végkielégitéssel.

*** Ötven uj olasz darab.** Az uj olasz szinházi évad sokat igérő müsortervét most közlik a lapok. Római jelentés szerint 50 olasz zeneszerző uj darabját fogják játszani. Pirandello és Sem Benelli vezetnek a listán. Az előbbi „Nem lehet tudni hogyan..." cimü darabjával, Benelli pedig egy történelmi drámával szerepel. Alessi milanoi drámairó Medici Katalinról irt darabot. Érdekesnek igérkezik Gino Rocca sportszinmüve, Lucio d'Ambra „Rokonok" cimü szinjátéka és Rosso di San Secondo vigjátéka: „A zöld fa menyasszonya".

S MEGSZÓLAL A MULT . . .

A MARNEI DRÁMA A SZINPADON

Mik voltak a marnei katasztrófa igazi okai, szemelvények a pesszimizmus és valóság dokumentumaiból, Groener volt hadügyminiszter s az orvosok érdekes nézete a Marne dramatizálása körüli vitában.

(Németországi munkatársunktól.) A német nacionalizmus jegyében fordulóponthoz érkezett német szinjátszás számára talán még sohasem volt aktuálisabb és maibb az a darab téma, mely már hosszu hónapok óta fut a Birodalom legkülönbözőbb szinpadain s melynek középpontjában a marnei dráma áll. Ez a szó *Marne,* azonban csak alig hallatszik a szinészek száján s az elmondanivaló, melyet a zseniális szerző Paul Josef *Cremers* megir, nem a csata s nem is az a most már sablonossá váló „Frontstück", hanem az a dráma és tragikum, mely hátul valahol a kulisszák mögött, a luxemburgi legfelsőbb német hadvezetőség barakjaiban játszódik le s sorozata azoknak a fatális moltkei tévedéseknek, melyek oly tragikus módon változtatták meg s adtak uj irányt a német nemzet sorsának.

Az első felvonás szine a német vezérkarhoz vezet el bennünket. Idő 1914. augusztus 25—30. amikor a németek még diadalmasan nyomultak előre Franciaország felé s a *Schlieffen* féle terv egy óramü pontosságával igazolta alkotójának elgondolását. *Joffre* mindenütt reménytelenül kisérli meg az ellenállást, Luxenburgban kitünő a hangulat, *Moltke* erősen bizik s a sürgönyök mindenütt csak diadalt jeleznek, korántsem sejtve még az égen tornyosuló felhőket.

Ezalatt Párisban nagy az izgalom. A francia főváros elveszettnek látszik, *Poincaré* összehivja a kabinettet, az Elysee palotában lázas percek peregnek le, *Briand* gyávának nevezi Poincarét s hevesen tiltakozik az ellen, hogy a kormány Bordeuxba meneküljön, felháborodása pedig csak fokozódik amidőn az elnök közli vele, hogy proklamációját csak akkor engedi ki az uccára, ha már a kormány biztonságban van. *Galliéni* ezredes, Páris kormányzója kijelenti, hogy nem tud többé a főváros biztonságáért felelni, *Millerand* hadügyminiszter, *Doumergue* mind a menekülés mellett vannak, Briandt leszavazzák s a kabinet menekül. A szinpad most egy percig csendbe merül csak Poincaré marad az elnöki szobában, habozik, majd a telefon után nyul, hogy feleségének fojtott hangon suttogja át: „minden elveszett" . . . s mialatt otthon felesége izgatottan csomagol, azalatt ő az Elysee iratait, titkos aktáit kapkodja össze. Lázas bizonytalansággal igyekszik mindent eltüntetni s ebben a percében nyilik fel az ajtó, *Clemenceau* lép be: „Ugye éppen most nem várt?" — kérdezi maró gunnyal az elsápadó Poincarét — „Kidobatom, ha engedélyem nélkül lép ide be!" — káltja oda izgatottan a váratlan vendégnek, „Ezt megteheti" válaszolja a Tigris rendithetetlen nyugalommal, „de senki magáról lemosni nem fogja, hogy gyáva kutya módjára menti a bőrét s hogy aljas terveivel fogja most Párist a németeknek odadobni!"

Poincaré: Maga őrült!

Clemenceau: Én pedig boldog leszek, hogy mehetek!

„Maga megőrült!" — orditja most már magánkivül Poincaré, „egész életemet áldoztam annak, hogy a bocheok ellen Európát megszervezzem, ezért kötöttem szerződéseket, ezért élt egész életem ennek az eszmének s akkor maga mer nekem most tanácsaival jönni?". „Poincaré ur — tör most már a Tigrisből is fel az indulat — én pedig csak azt mondom: Maga az országot személye terveinek, politikai nagyravágyásának dobja oda, Ön becstelen s mi mindannyian megfogjuk vetni."

„Őrült, maga megőrült" . . . roppan össze Poincaré, *„én pedig* — válaszolja csendesen Clemenceau — *boldog leszek, hogy mehetek . . ."*

Szeptember 5. van már s a harmadik kép megint a luxemburgi főhadiszállást mutatja. Mialatt a német repülők bombáikkal még mindig Párist ostromolják s már-már ugylátszik, hogy a francia történelem 1870-e megismétli magát, azalatt Moltke és vezérkara megdöbbenve látják, hogy a diadalmas *Kluck* féle csapatok félretéve minden parancsott a helyett, hogy a legrövidebb uton Párisnak tartanának, azt délről kerülik ki hatalmas ivben. Luxemburgban senki sem sejti Kluck terveit, az uj frontok még megszervezetlenek, a telefonvonalak nincsenek lefektetve, arra pedig senki sem gondol, hogy Kluck azér kerül délnek, mert igy kelet felé fordulva akarja *Frenchet* és a francia hadtesteket teljesen az országtól elszigetelni.

A zseniális terv már-már majdnem sikerül, amidőn váratlanul *Maunoury* francia ezredes tünik fel északon seregével. Megjelenése igen veszélyezteti a Kluck féle jobb szárnyat, *Bülow* pedig szintén nem tud a gyorsléptü Kluckkal lépést tartani, a két német hadtest között egyre inkább növő szakadék támad, de Kluck lángeszü stratégiája még ezt a veszélyt is felismeri s hogy a franciák német csapatok közé való befurakodását megakadályozza, gyors lovasokkal tölti ki a megszakadt német frontot. A merész manőver sikerül, de Luxemburgba a hirek csak 24 órás késéssel érkeznek s igy senki nem tudja mi van Kluckkal, Páris parancsellenes kikerülése még mindig nem látszik a zöld asztal előtt tisztázva s igy alakul ki az az általános nézet, hogy Kluck és Bülow valószinüleg veszélyben forog. S ugyanakkor, amikor a német hadtestek nem csak, hogy megint vasfrontot alkotnak, de még a francia csapatok felét is már majdnem körülvették, határozza el Moltke a világ háboru legtragikusabb szereplésü törzstisztjének frontraküldetését.

A választás *Hentsch* főhadnagyra, Moltke jobbkezére esik, a fiatal tiszt teljhatalmat kap sőt azt a megbizást is, hogy ha jónak látja, rendelje el a teljes visszavonulást. Hentsch, ki az akkor már nagybeteg Moltke beteges pesszimizmusát és kishitüségét nem tudja felismerni s maga is teljes bizakodástalanságban látja el feladatát, szeptember 8-án este érkezik meg Bülowhoz. Bülow még nem tudja, hogy seregének balszárnya szintén teljes diadalt aratott a franciák felett s csak ezzel magyarázható, hogy Hentsch felsőbb helyről tolmácsolt utasitását, rossz előérzettel bár, de teljesiti. Hentsch most Kluckhoz megy át, kit legnagyobb meglepetésére örömmámorban talál. Kluck megdöbbenve hallja, hogy legfelsőbb helyről csapatait érthetetlenül visszarendelik: ellenszegül, de amidőn Hentsch közli vele, hogy Bülow utasitásai értelmében már visszavonulóban van s igy parancsszegés esetén teljesen magára maradna, Kluck is engedelmeskedni kénytelen, katonáit visszarendeli s teljes visszavonulást parancsol.

A lövészárkokban (ez egy 3 perces jelenet mendössze, az egyetlen kép, mely nem csak a „kulisszák mögötti" eseményeket, hanem magát a „frontot" is bemutatja) nagy az elkeseredés, a katonaság megdöbbenve hajtja végre a luxemburgi hadvezetőség fatális tévedését, a visszavonulási parancs mint valami Deus ex machina ér mindenkit.

Kluck is már gyenge ahhoz, hogy egy Moltke parancsával szálljon szembe s talán Hentschet is megszéditette a megbizás széles koncepciója, Kluck szinte vizionáló szemekkel néz maga elé s a darab az ő szavaival is zárodik: *„Hentsch főhadnagy, ami pedig most jön, azért már Ön fog felelni . . . ha majd még tud . . ."*

*

A darab és témája mindenütt nagy feltünést keltett. Berlin, Düsseldorf, Weimar, Mannheim, Lipcse és Stuttgart mutatták be eddig, sőt olyan hirek is terjedtek el, melyek szerint London is érdeklődik Cremers drámája iránt s igy nincs kizárva, hogy még külföldön is szinre kerül majd a marnei csata drámája.

Iráselemzés az ujságirók népünnepélyén

európai hirü grafologus által 20 lei. Iráspróbák előre leadhatók az **Aradi Közlöny** kiadóhivatalaiban jeligére is Analizis átvehető a váralában vasárnap délután 4—8-ig.

S igy látták ők a helyzetet . . .

Munkatársunk érdekesnek tartotta ez alkalommal megszólaltatni a marnei dráma hőseit is s a talán sok mindenre választadó forrásmunkák felkutatása után alakul ki az az alábbi kép, mely mindennél élesebben tükrözi vissza az emberi hibák és tévedések sulyos összecsapását, a pesszimizmus és optimizmus, a remény és kishitüség mindennél beszédesebb tragédiáját, azt a tragédiát, melyen az egész világháboru sorsa megfordult s azt a tragédiát, melyet ezer és ezer katona vére ellenjegyzett s melynek még ma is füstölgő romhalmazai milliók és milliók életét teszik földönfutóvá . . .

*

A FRANCIA HELYZET: Joffre szeptember 6. napi parancsa: „Minden franciának tisztában kell lennie azzal, hogy visszavonulnunk lehetetlenség. A németek annyira előretörtek, hogy nekünk kell most már őket megtámadni és visszakergetni. Ha csapataink nem is tudnak előrenyomulni, ugy kerüljön akármibe is, *de legalább a lábunk alatt levő földet kell megvédenünk.* Inkább ott meghalni, mint visszahátrálni!"

Augusztus 29-én Fronch marsall ezt irja Lord Kitchenerhez: „Nem titkolhatom, hogy Franciaország s csapataink sorsáért igen aggódom. A német sikerek után a francia vezetőkbe s egy reánk nézve szerencsés kimenetelü háboruba vetett hitem nagyon gyorsan foszlik szét" . . .

A FATÁLIS NÉMET TÉVEDÉSEK: Moltke feleségéhez irt leveleiből. Luxemburg szept. 7. Seregeink Páristól Elzászig harcolnak, ezer testvérünk teszi meg legjobbját. Micsoda vér patakok folytak, micsoda megnevezhetetlen kin sujtott az ártatlanok seregére, kiknek házai és udvarai hevernek most romokban, porig égve! Borzalom fog el, ha arra gondolok, hányan fogják majd ezért a szörnyüségért a felelősséget még reám háritani, de nem tudtam másként cselekedni, mint ahogy történnie kellett . . .

Luxemburg szept. 8. Nehezen tudom csak Neked leirni, mennyire nehéz számomra az a teher, mely az utolsó napokban reám nehezedik. *Csapataink sorsa mind egy áthatolhatatlan fekete tábla áll előttem . . .*

Luxemburg szept. 9. Rosszul állunk. A harcok nyugaton, Páris előtt kárunkra fognak végződni. Az oly reményteljesen megkezdett háboru az ellenkező végletbe fog csapni. Milyen más volt minden, amikor néhány héttel azelőtt oly pompásan kezdük meg a háborut. A keserü csalódás most fog bekövetkezni. *Mi, németek még keservesen fogunk megfizetni azért amit itten szétromboltunk . . .*

A VALÓSÁG DOKUMENTUMAIBÓL: Mi történt ezzel szemben akkor, amikor Moltke már mindent elveszitve látott? Szeptember 9-én, az 1. német hadtestnél: A legszélsőbb francia szárnyt még délelőtt telesen szétverik a németek. Ugyanaz nap a 2. német hadtestnél a Foch által vezetett 9. francia hadtest leverése jelenti a maradéktalan siker; a porosz és szász gárdák teljes diadalt aratnak, 134 német zászlóalj vert meg 268 francia zászlóaljt. Szeptember 10-én: a francia csapatok már annyira kimerültek, hogy friss hadtesteket kellett rendelkezésükre bocsájtani, a porosz gárdák a legfontosabb francia poziciókat veszélyeztették.

Poincaré irja ugyanerről, „Memoir"-jában: *„Itten, Mondament kastélynál csak egy erős nyomás kellett volna s a németek akadály nélkül nyomulhatnának máris előre az ország belsejébe."*

Foch távirata szeptember 9-én *Joffrehoz:* „A jobb szárnyon igen megszorultunk, a centrum feloszlik, képtelen vagyok mozogni."

Galliéni telefonbeszélgetéséből ugyanaznap este (amidőn a Hentsch féle utasitást ugy Bülownál; mint Klucknál már végrehajtották) „A helyzet érthetetlenül bár, de végre kezd könnyebbülni . . ."

Elborult elméjü volt-e Moltke?

A háboru utáni korszak történelem irói körében igen gyakran találkozunk olyan nézetekkel, melyek szerint Moltke elméje ezekben a tragikus napokban már elborult volt s ennek is tudhatók be azok a végzetes balsikerek, melyeknek kezdetét éppen a fent vázolt darab is jelenti. Érdekes véleménnyel illeszkedik be a mai nézetek sorába *Groener,* a Papen kormány volt hadügyminiszterének *„Feldherr wider Willen"* c. könyve. Az „Akarata elleni hadur" alatt természetesen Moltke értendő, kinél az előkelő szerző azt a kérdést veti fel: *bün vagy fatális véletlen?* S a volt német hadügyminiszter szigoru és objektiv kritikát gyakorol, nézete abban tömörül össze, hogy Moltke pedáns és töprengő egyénisége távolról sem volt az a vezéri karakter, mely egy nemzet és talán egész Európa felelősségének helyén megállhatott volna. Groener kissé burkoltan bár, de reámutat arra is, hogy ha

a marnei csata nem igy végződött volna, ugy nem került volna sor a lövészárkokra és hónapokon át huzódó lokalizált háboruskodásra s talán valahol, valahol a messzeségben, *de meg lett volna még talán annak a lehetősége is, hogy az egész világháboru már 1914-ben befejezést nyerjen.*

Mint érdekes tény még emlitésreméltó, hogy a marnei csata problémáját, valamint irányitóinak lélektanát is, ujabban az európai irodalom s az orvosi szempontok is erősen boncolgatják. Nyilt orvosi vélemény, hogy Moltke, valamint Hentsch is nemvoltak egész egészségesek. Bizonyiték erre, hogy Moltkét fürdőhelyről hivták be a vezérkari főnök tisztségének elfoglalására, Hentsch viszont sulyos epebántalmakban szenvedett, ami ezt a jellem-pesszimista embert csak még inkább a negativ irányba befolyásolta. Groener például kifejezetten irja, hogy Moltke, a nagy multszázadbeli Moltkenak árnyéka sem lehetett volna, de viszont cáfolja azt az orvosi megállapitást, mely szerint Moltke élete utolsó éveiben nem volt már egész „szellemi frisseségben", a volt német hadügyminiszter azonban ehhez még hozzáfüzi: *„De ez a Moltke még ha egészséges is lett volna, akkor sem tudott volna Marnenál győzelmet aratni!"*

A darab fölött természetesen már is megindult a nagy vita. A német nép nagyjában a szerző nézetét oszta, de a hivatalos sajtó s a mai német hadügy vezetői néma, de annál többet mondó hallgatásukkal tüntetnek. Egy azonban bizonyos: akárhogy is birálják az élők ezt a drámát, mesteri munkáról van szó s egy olyan eseményről, mely nemcsak a német nemzet, hanem talán mindannyiunk számára is egy darab még ma is vérző történelmet jelent. Igazságosan megbirálni ezt mi, élők még nem vagyunk hivatottak, ez a szerep magára a történelemre vár, odáig mi csak összegyüjthetjük az anyagot s hosszu számsorokban irhatjuk le e napok hőseink számát, tünődhetünk a hadiszerencse mulandóságán, emberi gyarlóságon... s azokon az egyéb okokon, melyek talán még hosszu időre avatják a marnei csatát a történelem egyik legfelderithetetlenebb lapjává...

Doros Ferenc.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Nagyobb hiteleket folyósitanak ez év őszén az ipar számára

Costinescu miniszter bejelentette az UGIR közgyülésén, hogy megszünteti a bürokratizmust a behozatalnál

A gyáriparosok szövetsége, az *UGIR.* tegnap tartotta *Teodorescu* volt kereskedelemügyi miniszter elnöklete alatt rendes évi közgyülését, amelyen megjelent *Costinescu* jelenlegi kereskedelemügyi miniszter is. A megjelentek között ott voltak még *Slavescu* volt pénzügyminiszter, a *Creditul Industrial* vezérigazgatója, Cezar *Popescu* a kereskedelemügyi miniszterium vezérigazgatója, valamint a főváros és az egész ország tekintélyes nagyiparosai.

A közgyülésen *Penescu* Kertsch javaslatára elatározták, hogy

rövidesen megrendezik az ipar országos kongresszusát, amelyen nemcsak a nagyiparosok, de a nagyipari tisztviselők és munkások is résztvesznek.

Mociornita azokról a nehézségekről beszél, amellyel a nagyiparnak meg kell küzdenie.

— A nyersanyag behozatal, valamint a devizák transzferje elé akadályok gördülnek, amelyek megbénitják az ipar tevékenységét. Az állam régi tartozásait negyven év alatt törlesztendő kötvényekkel akarja kiegyenliteni, ami szintén kárt jelent a hitelező nagyipari vállalatoknak. Közben kell járni annak érdekében, hogy azok a vállalatok, amelyek az államnak szállitanak, könnyebben juthassanak nyersanyag-szükségletükhez. Járjanak közben a régi adósságok kifizetése érdekében és honositsák meg azt a rendszert, hogy *az állam csak akkor rendeljen ha arra megfelelő fedezete van.* A nagyipar az ország vagyonának egy jelentős tényezője, erre a vagyonra tehát ügyelni kell. Jelenleg Ardealban a gyárak régi személyzetének ötven százalékát nem tudják elhelyezni. Ezeket az embereket kenyérhez és munkához kell juttatni.

Gheorghiu, a munkaügyi miniszterium vezérigazgatója a nagyipar sérelmeivel foglalkozva közölte, hogy a közeljövőben megszavazásra kerülő törvényjavaslat értelmében *a beteg munkások első heti segélyét is a munkásbiztositó pénztárnak, nem pedig a munkaadónak kell viselnie. Mircea* szenátor az ipari hitelfejlesztésének fontosságáról beszélt. *Sapira* Mihai, az *Astra*-gyár delegált adminisztrátora pedig köszönetet mondott *Slavescu* volt pénzügyminiszternek a globális adó megszüntetéséért. Slavescu, a Creditul Industrial vezérigazgatója bejelentette, hogy *az ősszel nagyobb hiteleket folyósitanak az ország ipara számára.*

Costinescu miniszter az uj külkereskedelmi rendszerről beszélt.

— Nem tudunk eleget tenni a külföldel szembeni kötelezettségeinknek — mondotta. *Jobb, ha ezt nyiltan bevalljuk és olyan egyezményeket kötünk, amelyek lehetővé teszik adósságaink több esztendő alatt való kifizetését.* Az uj egyezményekre vonatkozó tanácskozások most folynak. Ami a behozatalt illeti, meg akarom szüntetni a formalitásokat és a bürokratizmust és meg kell szünnie annak, hogy „hét kilogramm Diesel motorra és 600 gramm gyapot" behozatalára adjanak engedélyt. Ha a jövőben több előrelátással dolgozunk, ha külkereskedelmi rendszereinket nem változtathatjuk meg egyik napról a másikra, a helyzet minden bizonnyal megjavul.

A kisiparosság sulyos sérelmeit tárgyalták a sighisoarai kongresszuson

Állásfoglalás a kontárok ellen — A kézmüves-kamarák felállitása — Mozgalom az országos kisiparosbank felállitása érdekében

Az ardeali, banati és bucovinai kisiparosok nagyszabásu kongresszust rendeztek Sighisoarán. A kongresszus a városháza nagytermében folyt le és azon több, mint háromszáz kisiparos vett részt. A megjelenteket román nyelven *Ateleanu* Bazil, német nyelven *Volkendt* Georg, magyar nyelven pedig *Laczkovics* Albert üdvözölte. A Munkaügyi miniszterium képviseletében a kongresszuson *Calciurescu* vezérfelügyelő, a munkásbiztositó pénztár részéről pedig *Walter* vezérfelügyelő, mig az országos kisiparos szövetség részéről annak elnöke, Alexandru *Samoil* jelent meg.

A tárgysorozat első pontja a *társadalombiztositás* kérdése volt. Ezt a kérdés-komplexumot *Laczkovics* Albert adta elő, aki *részletesen ismertette a kisiparosság tarthatatlan helyzetét.* A kérdéshez *Coroban* Stefan *aradi* delegátus, majd pedig *Kocsis* László és *Lévai* Béla satumarei és *Cisibea* Toma sibiui iparosok szóltak hozzá. Végül is a kongresszus elhatározta, hogy *emlékiratban kéri az illetékes fórumokat, hogy ezt a fontos intézményt vegyék ki az állami kezelés alól,* továbbá, hogy *szüntessék meg a kisiparos kötelező tagságát* és csak akkor kelljen beiratkozni a munkásbiztositó pénztár tagjai sorába, ha akar.

Ateleanu Bazil nagy beszédben ismertette az adóval kapcsolatos problémákat. Vázolta a kisiparosság szegénységét és elpanaszolta, hogy az adókivetéseknél semminemü kiméletben sem részesült. A kongresszus azt kérte, hogy *ezentul az adókivető bizottságokban a pénzügyi tisztviselő mellett a kisiparosság is helyet foglalhasson,* mert csak igy lehet a kisiparosérdekeket megvédeni. Ezenkivül a kongresszus határozatilag kimondta, hogy *a kisiparosok összes adóhátralékának 1935. április 1-ig bezárólag való elengedését kéri.*

Samoil szenátor az ipartörvényről beszélt. A kongresszus Samoil előadásának meghallgatása után *a kontárok ellen foglalt állást és kérte szigoru megbüntetésüket.* Amennyiben pedig a büntetés a kontárokon nem lenne behajtható, ezt azok fizessék meg, akik a kontárokkal dolgoztatnak.

„OLLA" GUM..?
„OLLA" a világmárka! Egészsége érdekében óvakodjon silány utánzatoktól. Követeljen kimondottan eredeti „OLLA"-t, mely évtizedek óta elismert és vezető minőség.

Cisibea sibiui delegátus a munkakamarai törvényről tartott előadást. Ezzel kapcsolatban *Samoila* szenátor megemlitette, hogy annakidején, amikor még

Teodorescu mérnök volt a kereskedelemügyi miniszter, az ő utasitására készitették el az ipartörvény javaslatát, amely egyben a kézmüves kamarák felállitásáról is intézkedik.

Ezt a javaslatot magával hozta és a delegátusok között szétosztja tanulmányozás végett.

A kongresszus egyébként a kézmüves kamarák mellett foglalt állást.

A napirenden szerepelt a kisiparosság hitelproblémáinak kérdése is. *Ateleanu* Bazil ennek megoldását ugy képzeli el, hogy a jegybank minden egyes fiókja mellett külön osztályt állitsanak fel, amely olcsó hiteleket folyósitana a kisiparosságnak. *Samoil* szenátor ezzel szemben egy sokkal egészségesebb tervet ajánlott és pedig azt, hogy *a Banca Nationala támogatásával országos kisiparos-bankot létesitsenek.* A kongresszus végül is határozatilag mondotta ki, hogy energikus mozgalmat indit ennek a kisiparos-banknak felállitása érdekében. A konverziós kérdéseket *Laczkovics* Albert ismertette. Elhatározta a kongresszus azt is, hogy a legközelebbi választáson *önálló kisiparos képviselőt fog jelölni,* aki *Szabó* Bénivel, a Magyar Párt iparos képviselőjével együtt képviselje az iparosságot. A kongresszust kétszázteritékes bankett zárta be.

Egyelőre nem adnak Németország számára transzfervizumot

A Banca Nationala rendeletének értelmében Németország számára a transzfervizumot egyelőre nem engedélyezik. Mint ismeretes, egy régebbi intézkedés szerint Anglia, Magyarország, Csehszlovákia és Spanyolország számára sem engedélyezik a transzfervizumot. A külkereskedelmet szabályozó bizottság hivatalában ezrével fekszenek a behozatali engedélyek, amelyeket azonban még nem adnak ki, mert nem kapják meg az átutaláshoz szükséges transzfervizumot. Másrészt pedig Olaszországból, ahol vannak devizáink, csupán olajbogyót importálhatunk, mert a többi árucikkek kontingentálva vannak. Devizahiány miatt egyelőre csak Olaszország, Ausztria, Görögország és Palesztina számára adnak transzfervizumot.

Az olasz—román fizetési egyezményre vonatkozó tárgyalások kedvező mederben haladnak előre és befejezéshez közelednek. Az olasz delegátusok hozzájárultak a 44 százalékos devizafelárhoz. Pénteken délután a két ország képviselői ujabb értekezletre ülnek össze és ezen előreláthatólag megtörténik az egyezmény végső szövegezése.

Magánosok részére harminc százalék a deviza-felár

Uj hiteleket folyósit a Banca Nationala.

Mint mai számunkban jelentettük, a Banca Nationala hivatalos kommünikében jelentette, hogy a tárcájában lévő konverziós váltók törlesztése, — illetve a konvreziós törvény értelmében való kiegyenlitésképen az 1935. május 31-iki esedékesség időpontjáig összesen 820 millió lei folyt be. Azon pénzintézetek, amelyek a konverziós hiteleket garantálták, az adósságok törlesztésével egyidejüleg fokozatosan mentesülnek ezen kötelezettségük alól.

Azokat az öszegeket, amelyek a konverziós adósoktól folynak be, *uj hitelek folyósitására fordítják.*

A Banca Nationala ujabb visszleszámitolási hitelekkel kivánja táplálni a gazdasági életet.

A Jegybank egy másik hivatalos közleményben a közönség tudomására hozza, hogy az uj külkereskedelmi szabályzat alapján *a magánosok harminc százalékos felárral vásárolhatnak külföldi valutákat és devizákat.*

Huszonhét granicsárt rendeltek ki ellenőrnek az aradmegyei kereskedelmi malmokhoz

A gabonaértékesitési központ uj rendelkezése — Nem lehet ujabb illetékeket kivetni a lisztre és kenyérre

Az aradi kivetési pénzügyigazgatóság ma értesitést kapott a minisztériumtól, hogy az aradmegyei kereskedelmi malmok mellé ellenőrnek egyelőre 27 granicsárt küldenek. Mint már jelentettük, a gabonaértékesités uj rendszere, illetve az uj illeték fokozottabb ellenőrzést igényel, a minisztérium pedig nem rendelkezik elegendő tisztviselővel, hogy ezt az ellenőrzést megfelelő módon végrehajthassa. Ezért egyes malmok mellé pénzügyi tisztviselők helyett granicsárokat rendelnek ki. Az Aradra érkezett rendelet közli azt is, hogy a közeli napokban az országutak keresztezéseihez szintén granicsárokat rendelnek ki, hogy a szállitás alatt levő lisztet ellenőrizzék, illetve megállapitsák, hogy kifizették-e annak adóját.

A gabonaértékesitési központ egyébként körrendeletet adott ki, amelyben a következőket közli:

1. Minden egyes liszteszsákra cédulát kell függeszteni, amelyen feltüntetik a malom nevét, a liszt mennyiségét és minőségét.

2. Tekintettel arra, hogy a buza minimális árát a termelő állomásáig hozott mennyiségekre kell érteni, abban az esetben, ha az eladás az oboron történik és a buzát a vásárló raktárában kell átadni, ebből a minimális árból levonható a buzának a termelő raktárától a legközelebbi állomásig való szállitási költsége. Az áru vaggonba való elhelyezésének költségei azonban már nem vonhatók le. Abban az esetben, ha a vásárló tulmagas szállitási költséget számitana fel, az illetékes hatóságok kérhetik, hogy a gabonaértékesitési központ állapitsa meg a szállitási költséget.

3. A gabonaértékesitésről szóló dekrétum életbelépésének napjától semminemü uj illetéket nem lehet kivetni a lisztre, vagy a kenyérre. A megyei prefekturák kötelesek ezt haladéktalanul az egyes községi elöljáróságok tudomására hozni.

4. Szigoruan kell ellenőrizni, hogy a vidéki, falusi pékek csakis a kereskedelmi malmoktól vásároljanak lisztet. Ebből a célból a megyei gabonaértékesitési bizottságnak meg kell állapitani minden egyes pékség termelési képességét és ezt kell alapul venni az elhasznált liszt megállapitásánál. A pékeknek egyben meg kell őrizniök az általuk vásárolt liszt szabadforgalmi jegyeit.

FATHER WARD felépitette az uj Noé-bárkáját és várja a Végitéletet

Erdekes beszélgetés, amelyből megtudjuk, hogy a világ pusztulása már meg is kezdődött — Minden elvész, csak a barneti anglikán szekta népe és kinesei maradnak meg

Londonból jelentik: A világ pusztulása már megkezdődött. Csak még nem vesszük észre. Nézzen körül: mi maradt még meg a háboru előtti életből? Csak az emlék . . . A rombolás szelleme pedig tovább pusztit. Az idő beteljesedett — közeledünk a végitélet felé.

Ward atya

Az a férfi, aki ezeket a vésztjósló szavakat mondja, napszita bibor reverendát visel, fejét pedig furcsa szögletes, ugyancsak biborszinü sapka fedi. A sapka alól sugárzó intelligenciáju szellemes arc mosolyog felénk és a professzoros hang lelkes magyarázata a világ végéről ugyanoly nyugodtan és higgadtan beszél, mint előbb a Viktoria korabeli női divatról, avagy a kőkorszakbeli ősember táplálékáról. Az emberiség multjának alig lehet alaposabb ismerője, mint Ward atya, a barneti „Krisztus király Apátság" főnöke. Tudása évezredeket fog át. A technika fejlődését ugyanolyan aprólékossággal ismeri, mint a müvészetek történetét. Kongói benszülöttek szertartásait, avagy a titkos kinai szervezetek törvényeit ugyanolyan részletességgel magyarázza, mint a renassance ötvösmestereinek titkait, avagy a futball őskorának furcsa szabályait. Nem rajongó és nem térito. Udvariasan mondja:

— Kérem, én igazán nem követelem, hogy ossza a mi hitünket és megértem azt is, ha első hallásra mindent egzaltáltnak és talán bolondosnak is tünik. Lehet, hogy egyszer majd megért bennünket, — lehet, hogy soha . . .

„Father Ward" modora, fölényes társalgási stilusa elárulja a volt oxfordi diákot, az ősi egyetemi város legelőkelőbb kollégiumának neveltjét. Később egy részvénytársaság igazgatója volt, ma pedig a romantikus barneti kolostor apátja . . .

A barneti Noé-bárka

A londoniak csak annyit tudnak, hogy vagy harminc mérföldnyire a fővárostól, Barnet városka mellett van valami furcsa szabadtéri muzeum, melyet két évvel ezelőtt egy pap alapitott meg. Őszintén szólva legtöbben még ezt sem tudják a „The Abbey Folk Park and Museum" még nem kapott helyet a bedekerek által ajánlott nevezetességek között, pedig megérdemelné . . .

Tiz, száz vagy ezer év mulva — az apát jóslata nem mond dátumot — ez a parkban rejtőző muzeum lesz a világ legérdekesebb helye. Egy másik világé! Mert ez a talpalatnyi föld a maga barlangjaival, szalmaviskóival, a különböző müvészeti stilusokat harmonikusan egyesitő templomaival és házaival lesz az a sziget mely a végitélet után megmarad. Amikor Newyork felhőkarcolói, London gyárai és muzeumai, Róma templomai, Páris palotái már rendre megsemmisültek, amikor Budapest varázsos szépségét már elsöpörte a nagy földindulás vihara, a newbarneti kolostor lesz az egyetlen, ami a mi pusztulásra itélt világunkból még élni fog.

Igy hiszi és vallja az „Abbey of Christ the King" mosolygós apátja. Ebben a meggyőződésben ás és kapál, fur és farag, tervez és épit az a kis anglikán szekta, mely köréje és felesége, az apátasszony köré gyült. Ennek a különös szerzetnek tudniillik házaspárok is lehetnek fogadalmat tett tagjai. A férfiak élén Mr. Ward, a főtisztelendő atya, az asszonyok élén Mrs. Ward, a főtisztelendő anya áll. Az apátot és az apátnét külön-külön, de egyidejüleg szállta meg a munkát parancsoló földöntuli vizió, mely hivatásukká tette, hogy teremtsék meg a végitélet előtt álló világnak ezt az utolsó mentsvárát, hogy a jövő boldog emberiségét legalább valami emlékeztesse arra, hogy milyen volt a Föld képe — a végitélet előtt.

„Confraternity of the Kingdom of Christ". a barneti testvéri egységben müködő szerzetes, bár a mult emlékeit gyüjti, már a jövőben él. Egykor nem lesznek többé gyárak és gépek, piacok és boltok a földön, mindenki maga munkálja majd a birtokát, szövi és varrja ruháját, épiti házát és a barneti apátság lesz az emberiség tanitómestere. Már készül a nagy feladatra és függetleniti magát az eliparosodott világ „átkos előnyeitől". Csak kevesen vannak — nagyon kevesen — de nem is akarnak többen lenni. Ugy érzik, elég erősek ahhoz, hogy fenntartsák és fejlesszék a maguk saját erejével a maguk kis birodalmát, mely egykoron „Isten országának magja" lesz.

Boszorkánykunyhó és — Tiepolo, Bellin

Milyen kevés helyen elfér, amit évezredek teremtettek. Az emberiség utját a barlanglakó ősembertől a XX. század tulfinomult és tulkényeztetett emberéig be lehet járni — néhány perc alatt. Cölöpépitmények s földbevájt oduk mellett a középkori boszorkány elátkozott háza áll. A templom egy XIII. századbeli angol épület, melyet más vidéken halálra itélt a helyinség, de követi a barneti szerzetek elhozták ide és ujra felépitették Isten házaként. Most egybegyüjti mindazt, amit az egyházmüvészet máig teremtett. Minden üveg mozaikja más és más évszázadból származik. A falakat ékköves orosz ikonok és eredeti Tiepolo- és Bellini-szentképek diszitik. Kétszáz mükincs — két ezredév Isten-kerekségének tanuságtétele — simul egymás mellé a szerzet templomának hüvös félhomályában és ugy egybeillik, mintha nem két évezred, hanem egy nap teremtette volna.

Japán teaház és afrikai varázsló viskója megfér a középkori gyógyszerész boltja mellett. A fészerben a mult legjellegzetesebb kocsitipusai vesztegelnek. Az okmánytár ritka történelmi dokumentumokat gyüjt egybe. A poharak gyüjteménye az alkahol szeretetének változatlanságáról regél. Egy vitrinben époly kopottan és hervadtan hat egy római táncosnő szandálja, mint a szerencsétlen Stuart Mária selyemtopánja vagy a mult század szépének térdig füzött magas cipellője. Divatlapok sárguló ivei emlékeztetnek arra, hogy a ma megcsodált szenzációja a holnap számára csak gunyolt furcsaság. Szinte érthetetlen, hogyan tudta ez a pár szerény, csendes ember ezt a tömérdek értéket, ritkaságot, exotikumot egybegyüjteni. „Az emberiség története dióhéjban". Ime a diákkori kis kompendium megelevenedett. „Father Ward" és hivei egy kis parkba koncentrálták az évezredeket.

Az apát maga pedig — az anglikán egyház hivatalosan elismerte szervezetét — derüsen fujdogálja egy kongól néger kürtjét. Ő már felkészült arra a másik kürtszóra, mely majdan hirdeti a végitéletet. Vár reá évezredek kulturájának Noé bárkájában — hiszen valóban ez a barneti park. Husz percnyire Londontól. Husz percnyire és — egy világnyira . . .

Aradi munkanélküliek jelentkeznek katonának a timisoarai olasz konzulátuson

Harcolni akarnak Abesszinia ellen — de a Ducenak nincsen szüksége reájuk

Az olasz—abesszin háboru, mely a mult szörnyü tanulságainak emlékeit kellene, hogy felidézze minden gondolkodó emberben, ma már nemcsak nemzetgazdasági és politikai okokból érdekli az embereket. Sokan, igen sokan vannak olyanok, akik a távol kelet vérfürdőiben elhervadt életlehetőségeiknek kivirágzását remélik.

A legszürkébb hétköznapi ujságolvasó idegeibe is belerögzitődött az olasz—abesszin viszály iránt érzett érdeklődés. Ma már mindenki ismeri a különböző nemzetek véleményét, kibuvóikat, titkos célkitüzéseiket és taktikai módszereiket, melylyet az olasz—abesszin kérdés komplexummal szemben magukévá tettek. Nem lehet csodálni, ha ma már ott tartunk, hogy azok a bizonytalan egzisztenciáju, hajótörött fiatalok, akiknek a polgári életben való elhelyezkedés minden kisérlet kudarccal járt, a távoli Abesszinia ismeretlen veszedelmeinek szinhelyére vágynak. Nem kalandvágy és nem hősi gesztus hajtja azokat, akik a halál vagy az esetleges pénzkereséši lehetőség szinterének vágyálmait dédelgetik magukban. *Csak a pénz keresés,* csak a falat kenyér, az ép lábbeli és egész ruha elérhetetlen távlatokba szökkent vágyainak megvalósitása vonzza őket.

Hogy közben hőség, malária, vagy fegyver által pusztulnak el, az nem számit. Valamit csak tenni kell. Ha már a dolgozó társadalomnak nem lehetnek épitői, elszegődnek a pusztitás, a halál zsoldosaivá.

Nem mese ez. A timisoarai olasz konzulátus épületében, *nap, mint nap jelennek meg munkanélküli fiatalemberek, akik aziránt érdeklődnek, mit jövedelmez a Duce országának zászlója alatt katonáskodni?* Arad, Timisoara és a környék munkanélküli fiatalemberei, azonban még ezen a kapun sem nyernek bebocsájtást, hiába kopogtattak. Az olasz konzulátus tudomására hozza az érdeklődőknek, hogy *a Ducenek nincsen szüksége idevaló katonákra, mert van elégséges olasz katonája.*

ÖTVEN ÉVE, hogy Pasteur bácsi beoltotta a kis Meister Józsefet...

Az első veszettségelleni oltás ötvenedik évfordulóján Pasteur unokája elmondja, milyen lelkiismeretfurdalások után szánta rá magát a modern orvostudomány nagy úttörője az első kisérletre

Beszélgetés a megmentett Meister Józsefivel, a párisi Pasteur-intézet ünnepelt — portásával

Párisból jelentik: A napokban nevezetes évfordulót ünnepelt a párisi Pasteur Intézet.

Franciaország tudományos életének, szellemi vezéreinek ritkán szereplő, de igazi érdemdus gyülekezete a köztársasági elnök, a népegészségügyi miniszter, az állam és a város megbizottjainak jelenlétében annak a történelmi jelentőségü eseménynek megemlékezésére ült össze, hogy a világ legnagyobb tudós úttörője, az emberiség jótevője, Pasteur először oltott be emberi pácienst veszettség elleni szérummal.

Különös emberi melegséget adott a történelmi évfordulónak az a körülmény, hogy az a kilencéves elszászi fiucska, akin először próbálta ki a nagy tudós az egyik legszörnyübb betegség ellen immunizáló szérumot, ma is él, sőt jelen is volt az ünnepségen, ahol ezüstéremmel tüntették ki, részben ötven év előtt történt szerencsés megmenekülésének emlékére, részben pedig a Pasteur Intézet szolgálatában eltöltött dolgos ötven esztendő becsületes munkájáért.

Mert Joseph Meister, az egykori kisfiu ma a párisi Pasteur Intézet köztszteletben álló — portása.

Ez a hires-neves első oltási kisérlet nemcsak a veszettség elleni küzdelem első diadalmas stációját jelentette. Nemcsak fényes igazolását annak, hogy Pasteur forradalmi uj metódusával megtalálta a félelmetes betegség védőszerét. De jelentette Pasteur igazi korszakot nyitó felfedezésének, a bakteriológia vivmányainak első sikeres alkalmazását, amelyet követett a fertőző betegségek elleni küzdelemnek hosszu láncolata, amely nélkül ma már elképzelhetetlen az egész modern orvostudomány.

Párisi munkatársunknak alkalma volt beszélgetni az ünnepség után az emlékünnep szónokaival, Pasteur unokájával: Pasteur Valery-Radot professzorral és Pierre Lépine doktorral, aki ma a párisi Pasteur Intézet veszettség elleni osztályának igazgatója. De beszéltünk magával az ünnepelt hőssel is, Joseph Meisterrel ötven év előtti emlékeiről.

Pasteur unokája nagyapjáról

Ime az érdekes beszélgetések:

PasteurValery-Radot professzor, Pasteur leányának fia, maga is tudós kutató, a pasteuri tradiciók folytatója, amik után rászánta magát a végletekig lelkiismeretes nagyapa-tudós erre a döntő kisérletre:

— 1885 juliusában Pasteur már számtalan kisérlettel igazolta felfedezéseit. A beoltott kisérleti állatok egész során bebizonyitotta, hogy oltási metódusa helyes, hiszen már közel ötven kutyából álló falkát sikerült minden kétséget kizáró biztonsággal immunizálnia a veszettség ellen. De a döntő bizonyiték még hátra volt: emberen kellett kipróbálni, mit ér a pasteuri módszer?

— Nagyatyám olyan biztos volt a sikerében, hogy ekkortájt kelt levelében azt irta egy jóbarátjának, hogy eltökélt szándéka a kisérletet önmagán végrehajtani...

— Erre a heroikus lépésre nem került azonban sor.

— 1885. julius hatodikán — irja maga Pasteur egyik munkájában — laboratóriummomban három látogató jelentkezett: Théodore Vone, meissongotti füszeres, akit két nappal ezelőtt megharapott a saját kutyája, amelyen kitört a veszettség; a kilencéves Joseph Meister, Vone szomszédjának kisfia, kit ugyanezen a napon harapott meg a veszett kutya és kisérőjük, Meister édesanyja.

— Voneről hamarosan kiderült, hogy az állat nem harapta át a ruháját, mindössze is véraláfutások maradtak a karján, de fertőzés nem történt. A kis Meister azonban szörnyen össze volt marcangolva karján, kezén, lábain. A helyi orvos tizenkét órával a harapások után látta csak a kisfiut és kente be sebeit az akkor ismert fertőtlenitő szerekkel. De ismerve a veszettség természetét, kétségtelen volt, hogy a kis Meister néhány napon belül a legszörnyübb kinok között a rettenetes kór áldozata lesz.

— Pasteur azonban — meséli a nagy tudós unokája — csak kinos és keserves tépelődések után, a kis áldozat anyjának könyörgésére és két tudós orvosprofesszor kollégájának tanácsára tudta rászánni magát, hogy vállalja a nagy kisérlet felelősségét: beoltsa szérumával a kis Joseph Meistert.

— Julius hatodikán este 8 órakor kapta a kis Meister az első oltást. Tehát hatvan órával a harapás és fertőzés után. Dr. Vulpian és Grancher professzorok jelenlétében egy fél Pravaz-fecskendőre való oltóanyagot, amelyet Pasteur egy veszettségben elpusztult házinyul gerincvelejéből nyert.

— A következő napokon további oltások következtek, néha naponta egyszer, más napokon kétszer, egy pontos táblázat szerint más és más órában és más és más intenzitásu oltóanyaggal, egész julius 13-ig.

— A kis beteg jól birta a kurát, nem mutatkoztak rajta nyugtalanitó szimptomák, járni is tudott, egész vidám volt.

Pasteur „rettenetes éjszakája"

— De elérkezett a kritikus utolsó három nap. Erről igy ir Pasteur felesége gyermekeinek:

„Édes gyermekeim, még egy rettenetes éjszaka apátoknak. Nem tud megbarátkozni a gondolattal, hogy az utolsó döntő müveletre szánja rá magát, pedig most már nem lehet meghátrálni."

— Ez az utolsó döntő müvelet nem volt más, mint az ellenőrző oltás, mikor is a legvirulensebb oltóanyagot kell a beteg vérébe fecskendezni, annak megállapitására, hogy valóban sikerült-e immunizálni a betegség ellen. Három napon keresztül tartott ez a próba, a harmadik napon, julius 16-án elérkezett a legrettenetesebb oltóanyag: az egynapos szérum.

— Ezen az éjszakán, meséli Valery-Radot doktor, a kis Meister megcsókalta a „kedves Pasteur bácsit" és nyugodtan elaludt. De „Pasteur bácsi" egy rettenetes éjszakát töltött a kis beteg ágya mellett. Egész éjszaka küzdött a rettenetes lidérc ellen: a kis Meister meg fog halni.

A kis Meister azonban felgyógyult. Napról-napra, hónapról-hónapra küldi a levelezőlapokat Párisba, amelyeket felbélyegezve Pasteur adott át a kis beteg anyjának, hogy állandóan jelentse, hogyan fejlődött a kisfiu állapota. És lassan-lassan felragyog Pasteur számára a diadalmas valóság: a kis Meistert sikerült megmentenie és vele együtt azokat az ezreket és ezreket, akik utána jönnek és akik nem fognak többé elpusztulni ebben a rettenetes betegségben.

Ötven év fejlődése

A nagy próba történetének elbeszélése után Lepine doktor, a párisi Pasteur Intézet veszettség eleni osztályának igazgatója igy mesélte el, micsoda utat tett meg a felfedezés óta Pasteur módszere:

— Ötven év óta igazi változás nem történt Pasteur módszerén. Adagolási, technikai részleteket sikerült tökéletesiteni, de az oltás principiuma és az oltóanyag elkészitése ugyanazokon az alapelveken nyugszik, amiket még Pasteur fektetett le.

— Az első oltás óta a mai napig 51.037 pácienst oltott be a párisi Pasteur Intézet veszettség elleni osztálya, amely ma is ugyanazokban a helyiségekben dolgozik, ahol néhány évvel Pasteur felfedezése után munkatársai berendezték. Legközelebbi munkatársa, Roux doktor, aki a mult évben halt meg, egész a mi napjainkig folytatta a Pasteur Intézet igazgatói székében nagy mesterének tradicióit.

— De Pasteur elgondolásának másik nagy fejezete is megvalósult

— Felfedezésének pillanatában tisztában volt vele, hogy a veszettség és a fertőző betegségek elleni küzdelem akkor lesz igazán eredményes, ha nemcsak egyetlen intézethen adhatnak védőoltást és dolgoznak a bakteriológia nagy problémáin. Pasteur nyomán a világ minden táján alakultak a párisihoz hasonló intézetek. Franciaországban és a francia kolóniákon tizennyolc intézet müködik, amely állandó kontaktust tart fenn egymással, de világszerte több százra tehető a Pasteur Intézetek száma. Ezeknek az intézeteknek munkáját most a Népszövetség égisze alatt egy nemzetközi bizottság kezdi koordinálni, ami főleg információgyüjtésből, statisztikaegyesitésből stb. áll, mert ezek az intézetek nem mind állanak egymással ma már állandó érintkezésben.

Beszél Pasteur első páciense

Bucsuzóul beszélgettünk a portásfülkében Joseph Meisterrel, „Pasteur bácsi" egykori kis pácienszével.

Két fiával, ünneplőben mind a hárman, most jöttek éppen a nagy tudós kriptájából, a hová egy csokor virágot vittek az évfordulóra kegyeletes emlékképpen.

Kissé szégyenlősen a nagy megtiszteltetés miatt. Joseph Meister mosolyogva beszél ötven év előtti emlékeiről.

— Hát bizony már nem egész pontosan emlékszem arra, ami kilencéves koromban történt velem. Csak egy jóságos öreg urra emlékszem, aki mindennap csokoládét meg játékot hozott nekem, mesélt is, mielőtt mindennap megszurt a tüvel. Nem nagyon fájt a szurás és szépek voltak a mesék.

— Később tudtam meg, hogy milyen mesés igaz nagy történetnek lettem a szereplője, történetnek, aminek hőse „Pasteur bácsi" volt.

— Azóta nem éreztem soha semmi fájdalmat, gyerekeim vannak, munkás életet éltem és boldog voltam, hogy ilyen nagy tudós közelében dolgozhattam...

És Meister portás megcirógatja az asztal alatt egy kis fehér kutyának a fejét. Nem féltőle, sőt talán hálás is a kutyáknak, amiért hogy ilyen nagy tisztességhez juttatta — egy veszett kutya.

Prima Societate de Autobuse
I. MERA & Co. Arad.

Ertesitjük a n. é. közönséget, hogy **f. hó 28-án, vasárnap reggel 5 órakor kényelmes uj kocsikkal**

társas kirándulást

rendez a következő helyekre:

Băile Moneasa-ra.

Részvételi dij 120 Lei.

Casoiara

Részvételi dij 75 Lei.

A kiránduláson résztvevők ugy a fürdők használatánál mint az étkezésnél kedvezményben részesülnek.

Jelentkezéseket 27-én, szombaton déli 12 óráig

Sándor Iván & Co. sorsjegyirodában kérjük leadni. 3510

Az ujságiró-népünnepély látványosságai

Még sohasem váltott ki mulatság olyan nagy érdeklődést az aradi közönségből, mint a vasárnapi ujságiró népünnepély. Alig van ember, akit az óriási müsor egyik vagy másik száma nem érdekelné, hiszen ugyszólván válogatni lehet a különböző sporteseményekben és látványosságokban. Kora délelőtt kezdetét veszi már a programm és késő éjszakáig tart. Egyszerre három-négy helyen folyik a müsor a várallé egész területén, harsog a zene, folyik a tánc, sziporkáznak az ötletek.

Fölösleges ezen a napon a városon kivül keresni üdülést, mert a várallé szép ligete minden kirándulóhellyel felér. Fü és fa, étel és ital üdülést kinál a testnek, a szórakozások tömege pedig az elcsigázott léleknek. A vendéglő kezelését *Hagyó* József, a *Gambrinus* étterem tulajdonosa vállalta el és nemcsak a fogyasztásra szánt holmik minőségével, de olcsó áraival is meglepetést készit elő. A cukrászdát és fagylaltsátrat *Weisz* Sziegfried cég vezeti, aki ki fog tenni magáért és cége jó hirnevéért.

A tombolasátor rengeteg nyereménytárgya mindenkinek biztosit egy-egy szép emléket az aradi ujságirónapról. Egész napi és éjszakai szórakozás mindössze tiz leibe kerül, ami bizonyossá teszi, hogy alig marad otthon valaki ezen a napon.

Késedelmet szenved a betegsegélyző pénztár aradi palotájának felépitése

Az aradi munkásbiztositó pénztár igazgatóságának küldöttsége, amely a munkásbiztositó aradi palotájának épitése érdekében Bucurestiben járt, hazaérkezett. A küldöttség tagjai *Platos* Ioan igazgató, *Coroban* Stefan és *Vostinar* Gheorghe voltak. Bucurestiben a küldöttség a munkásbiztositó pénztárak vezértitkárát kereste fel, aki közölte, hogy a munkásbiztositó idei országos költségvetésébe *öt millió leit vettek fel társadalombiztositó aradi palotájának céljaira.* Egyelőre azonban a palota épitkezésének megkezdése ennek ellenére késedelmet szenved, mert például Sighisoarán, Oradeán és az ország több más városában a betegsegélyzőnek nincs saját épülete és előbb itt akarnak uj palotát épiteni. Az aradi palota terveit a munkásbiztositó pénztár technikai osztálya már ki is dolgozta, de Aradnak előreláthatólag a jövő esztendőig kell várni, amig megkezdődhetik az uj, modern palota épitése.

Beteg elefántján átkelt az Alpeseken

Halliburton ismert amerikai iró

Turinból jelentik: Richard Halliburton, az ismert amerikai iró, aki elhatározta, hogy

megismétli Hannibalnak, az Alpeseken elefántháton való átvonulását,

egész sereg ujságiró és fotoriporter kiséretében átlépett a francia—olasz határon és nagy nehézségek leküzdése után Aostába érkezett.

Ma reggel folytatta utját Róma felé. Elefántjáért 3500 lira vámot kellett fizetnie.

Az elefánt annyira elgyengült, hogy Halliburton leszállt róla, egyelőre gépkocsiján folytatja az utat és arra törekszik, hogy Dinah, az elefánt, amelyet nagyon megviselt a szokatlan ut, annyira megerősödjék, hogy az ut végéig ki ne düljön.

Az Alpeseken átkeltében Halliburton Bourg Saint-Pierreben abban a vendégfogadóban szállt meg, ahol Napoleon villásreggelizett 1800-ban, mikor 30.000 fényi seregével áthaladt a Nagy Szent Bernát-szoroson, Marengo felé menet, ahol aztán egyik legnagyobb győzelmét aratta.

Halliburton Napoleon karosszékéba ült és ugy felelt az ujságirók kérdéseire.

Utján gépkocsi kisérte, amely a táborozáshoz szükséges felszerelést, az elefántnak szánt takarmányt vitte és egy óriási szalmaköteget. Éjszakánként ebbe takargatták Dinah-t, hogy megvédjék az alpesi éjszakák hidegétől.

Az átkelés utolsó kilométerei különösen nehezek voltak, mert az elefánt megijedt a hegyszakadékoktól és a hótól és gyakran megállt s nem akart továbbmenni.

SPORT KÖZLÖNY

Megalakult az ifjusági testnevelő-szervezet

— Csak a szervezet tagegyesületei tarthatnak ifjusági csapatot —

A mult évben szavazta meg a parlament az uj testnevelési törvényt, amely szerint megalakult az O. E. T. R. Oficiul, de Educatie a Tineretului Roman (A Román Ifjuságot nevelő Szervezet.) A megalakulásról szóló rendelet megjelent a mult év május hónapban a Monitorul Oficial 106-os számában. Az OETR szabályzata a testnevelési törvény végrehajtási utasitása kapcsán a Monitorul Oficial 1934. év novemberi 272. számu számában jelent meg. Az OETR szabályzata szerint azok az egyesületek, amelyek fiatal 7 és 18 év közötti sportolók nevelésével is foglalkozik és ezeknek a sportolóknak a száma husznál nagyobb, akkor az egyesületek kötelesek az OETR programmját követni és minden husz tag mellé egy szakoktatót alkalmazni. Az egyesületek egy román nemzetiségü kiképző jelöltet kötelesek küldeni a kiképző központokba, ahol hathetes tanfolyamon képesitést nyernek. Három kiképző központ müködik az országban, Breazában (jud. Prahova), Clujon és Sendriceniben (Dorohoi megye). Egyelőre a következő tiz megye kiképzőjelölteit részesitik oktatásban a kiképzőközpontokban: Cernauti, Cluj, Dorohoi, Gorj, Constanta, Nasaud, Orhei, Sibiu, Prahova és Timis-Torontal. A kiképzőjelöltek 75 százalékos utazási kedvezményt és az oktatás tartalmára teljes ellátást élveznek az OETR-től. Az OETR alapitásával kapcsolatban a futballközpont felhivja az egyesületeket, hogy alapszabályaikon a következő módositást eszközöljék, anélkül, hogy az alapszabálymódositásért rendkivüli közgyülést hivnának össze:

1. Az OETR szervezésére vonatkozó törvény és végrehajtási utasitások alapján az egyesület kötelezi magát, hogy a 7 és 18 év közötti koru tagjaival az OETR nemzeti, erkölcsi és testnevelő programmiát fogja követni.

2. Azon esetben, ha husznál több azoknak a tagoknak a száma, akik nem nyernek oktatást az OETR programmja alapján iskolákban, vagy cserkész alakulatokban, az egyesület kötelezettséget vállal cserkészalakulat létesitésére.

3. Abban az esetben, ha az OETR rendelkezése alá eső ifjak száma husznál kevesebb lenne, ugy az OETR által kötelező oktatást más egyesületek közösen is elvégezhetik, de ennek az egyesületnek cserkészalakulata az OETR kötelékébe kell tartozzon. Az egyesület felelős azért, hogy az ifjak a nevelés órákat rendesen látogassák.

4. A nyári iskolai szünidő alatt a nevelési órákat naponta tartják meg.

5. Az egyesületek az évi közgyülés után kötelesek a sport, cserkész és pénzügyi müködésről részletes évi jelentést küldeni az OETR titkárságához.

A törvény szerint az OETR ellenőrzi, támogatja és irányitja azokat az egyesületeket, amelyek a 7 és 18 év közötti sportolók nevelésével is foglalkoznak.

A testnevelési törvény rendelkezései szerint a jövőben csak azok az egyesületek foglalkoztathatnak ifjusági csapatokat, vehetnek részt ifjusági együtteseikkel mérkőzéseken, amelyek eleget tesznek a törvény rendelkezéseinek. Ha az egyesületek elmulasztják felvételüket kérni az OETR kötelékébe és elmulasztják az alapszabálymódositást, akkor többé nem szerepeltethetik ifjusági csapatukat, nem vehetnek fel 18 éven aluli játékost, elveszitik minden egyesület legértékesebbjét: az utánpótlást.

Cucula, az AMEFA kitünő csatára sérült, de vasárnapi játékára számit a vezetőség

— A Jiul AC ujabb beadvánnyal kavarta meg a selejtezők ügyét —

Emlékezetes, hogy a vasárnapi AMEFA—CAO mérkőzésen Chiroiu, a CAO válogatott hátvédje, egy alkalommal felvágta Cuculát, az AMEFA szélső csatárát, aki a második félidő 15. percében el is hagyta a játékteret. A sérülés nem bizonyult sulyosabbnak és a játékos a tréningen is megjelent, de közben a rugás nyomán keletkezett seb inficiálódott és Cuculát ma a Therapia szanatóriumban Pirée dr. sebészfőorvos, valamint Steiner Jenő dr. megvizsgálták és Cuculának a szanatóriumban való internálása mellett döntöttek. A sérült játékos tehát a Therapia szanatórium lakója, de az orvosok véleménye szerint, vasárnapi játéka nem teljesen bizonytalan és lehetséges, hogy a Jiul AC elleni első selejtezőn Cucula is közremüködik.

Emlitést tettünk annak idején a Jiul AC beadványáról, amelyben a petrosaniak kérték a szövetséget, hogy a nemzeti bajnokság csoportjainak osztálycseréjét olyképpen vigyék keresztül, hogy a B) csoportok minősitőjének győztese egyszerüen cseréljen helyet az A) csoport utolsó helyezettjével. Ennek a beadványnak sikere nincs és nem is lesz, mert hiszen közben a selejtező terminusát is kitüzték. A napokban a Jiul AC ujabb beadvánnyal fordult a központhoz és kérte az augusztus 4-ére Petrosaniba kisorsolt második selejtező mérkőzésének egy héttel való elhalasztását, augusztus 11-re. Mi célja lehetett ezzel a petrosaniaknak, azt nem tudni, de az AMEFA képviselője ma telefonbeszélgetést folytatott a szövetség egyik mértékadó funkcionárusával, aki kijelentette, hogy a Jiul AC ujabb beadványát elutasitották és igy a második selejtező mérkőzés augusztus 4-én Petrosaniban kerül lejátszásra.

A Gloria tenniszezői Oradeán

Szombaton és vasárnap Oradeán bonyolitják le a Haggenmacher kupa tenniszküzdelmeit, amelyeken az aradi Gloria kitünő gárdája igen sok eséllyel startol. A kupa védelméért folyó pontokra menő küzdelem hét versenyszámból áll és pedig két férfi egyes, két női egyes és három páros (egy férfi, egy női és egy vegyes) számból. A Gloria szineit az oradeai versenyen Somogyi Klári, Piso Liane, dr. Crasnicné, valamint a Gitta-fivérek és Crasnic dr. képviselik.

O Elutasitotta a Liga a Sparta kérelmét. Mint ismeretes, az aradi Sparta, amely az elsőosztályu bajnokságban játszott és az osztályozó mérkőzések során kiesett az elsőosztályból, beadványt nyujtott be a szövetséghez, amelyben létszámemelést kért. A szövetség régebbi határozatára hivatkozva, elutasitotta a kérvényt, amelyet a Sparta most a Nyugati Ligához adott be, de a Liga legutóbbi ülésén ugyancsak elutasitotta a Sparta kérését.

O Vasárnap a Gloria-pályán játszák le az Unirea törpebajnoki meccseit. Az Unirea rendezésében lebonyolitásra kerülő törpebajnoki mérkőzéseket vasárnap délelőtt a Gloria-pályán bonyolitják le. A következő meccsek kerülnek lejátszásra: Unirea—Hakoah, CAA—Olimpia-PTT, Gloria-SGA és Juventus—Transilvania.

Rádió müsor

— Romániai időszámitás. —

PÉNTEK, JULIUS 26.

Bucuresti. 1.05: Gramofon. 1.55: Gramofon. 2.30: Gramofon. 6: Motoi-zenekar. 7.15: Motoi-zenekar. 8.20: Hires énekesek lemezei. 9.15: Debussy: Kvartett G-dur. 9.45: Énekszámok. 10.05: Könnyü zene. 10.50: Szórakoztató zene. 11.35: Szórakoztató zene. — **Budapest I.** 7.45: Torna. Utána hanglemezek. 1: Déli harangszó. 1.05: Baráth Éva zongorázik, Pálffy Mária énekel zongorakisérettel. 2.30: A 2. honvédgyalogezred zenekara. 5.10: A rádió diákfélórája. 6.20: Bertha István szalonzenekara. 7: Sportközlemények. 7.45: Hanglemezek. 8.15: Ignácz Rózsa és Köpeczki-Boócz Lajos dr. előadóestje. 11.30: Cigányzenekar. 12.20: Somló József énekel zongorakisérettel. — **Budapest II.** 7.05—7.35: Bertha István szalonzenekara. 8.20—9.30: Veres Lajos és cigányzenekara. 9.35: Hirek. 9.55—11: Hanglemezek. **Bécs.** 1: Rádiózenekar. 2.10: Rádiózenekar. 3: Casals-lemezek. 4.40: Ifjusági óra. 5.05: Klasszikus nyitányok gramofonlemezeken. 6.20: Hangverseny. 8: Hirek. 8.30: Tánczene. 9: Bruckner-est Linzből. 11.30: Hangverseny. **Belgrád.** 12: Szalonzene. 1: Könnyü zene. 5.40: Gramofon. 8: Gramofon. 11.20: Gramofon. — **Hamburg.** 7.30: Reggeli zene Heilsbergből. 1.10: Fuvószene Brémából. 3.20: Zenés szórakoztató müsor. 5: Szórakoztató zene. 6: Tarka zene. 9.10: Szórakoztató zene. — **Milano.** 12.30: Rádióötös. 2.05: Szórakoztató zene. 9.40: Közvetités Bécsből. 11.30: Kamarazene. — **München.** 1: Könnyü zene. 4.40: Wolf-dalok. 5.10: Kamarazene 6: Szórakoztató zene. 8.05: Tánczene. 10.10: Graener-müvek a szerző vezényletével. 12.40: Könnyü zene. — **Pozsony.** 1.15: Gramofon. 5.30: Rádiózenekar. 6.50: Magyar közvevtités. 7.50: Gramofon. 9.25: Hangverseny. 11.30: Magyar hirek. 11.45: Gramofon.

SZOMBAT, JULIUS 27.

Bucuresti. 1.05: Könnyü zene. 1.55: Könnyü zene. 2.35: Könnyü zene. 6: Katonazene. 7.15: Katonazene. 8.20: Uj lemezek. 9.05: Jazz. 10.50: Éttermi zene. 11.35: Éttermi zene. — **Budapest I.** 7.45: Torna. Utána hanglemezek. 1: Déli harangszó. 1.05: Losonczi Schweitzer Oszkár szalonzenekara. 3.30: Hanglemezek. 6.20: Czicza József és cigányzenekara. 7.40: Hanglemezek. 9.15: Operettelőadás közvetitése. „Gésák". Operett két felvonásban. 10.30: Hirek. 11.55: Jazzenekar. — **Budapest II.** 7.05—8.20: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 9.20—10.30: Waldbauer—Kerpely vonósnégyes. 10.35: Hirek. — **Bécs.** 11: Orgonaszámok és kamarazene. 1: Operettrészletek. 2.10: Gramofon. 3: Ivar Andersen tenor lemezei. 4: Hirek. 4.35: Mandolinzenekar. 5.55: Fuvószene. 8: Hirek. 8.35: Bál a Savoyban. Ábrahám Pál operettje. 11.35: Zenekari hangverseny. 12—1: Bárzene. — **Belgrád.** 12: Gramofon. 1: Könnyü zene. 2.15: Dalok. 5.20: Szalonzene. 8: Gramofon. 9: Gordonkaszámok. 9.50: Operettrészletek. 11.20—1: Éttermi zene. — **Deutschlandsender.** 7.05: Torna. 7.30: Könnyü zene. 11.45: Gyermekeknek. 1: Szórakoztató zene. 3: Könnyü zene. 11.30: Szórakoztató zene. 12—1.35: Tánczene. — **Heilsberg.** 6: Harmonikazene. 7: Torna. 9: Ájtatosság. 9.30: Torna asszonyoknak. 3.45: Nyári képek. 4.20: Gyermekeknek. 5: Köln. 7.20: Orgonaszámok. 8.20: Gordonka-, zongora- és énekszámok. 9.10: Tánc- és szórakoztató zene. 11.30—1: Tánczene. — **Lipcse.** 7: Torna. 7.30: Breslau. 9: Torna. 9.20: Könnyü zene. 1: Stuttgart. 11.30—1: Tánczene. — **Milano.** 12.30: Könnyü zene. 1.10: Szalontrió. 6.05: Tánczene. 9.40: Tarka müsor. 10.30: Szimfonikus hangverseny. 12: Hirek.

A

HAPAG

északi utazások

jegyei az idén is teljesen elfogytak!

A további nagy szórakozási utak programja:

HAPAG Skócia, Norvégia és Dániai ut aug. 10—25.

HAPAG Földközi tengeri-ut aug. 27. — szept. 14.

HAPAG Oszi keleti ut szept. 16. — okt. 9.

HAPAG Nyugati földközi-tengeri ut okt. 11—28.

Az utat a szórakozási utakra legteljesebb kényelemmel berendezett **„MILLWAUKEE"** és **„ST. LOUIS"** nevü motorhajókkal teszik meg.

Tanulmányutak Eszak- és Délamerikába.

Olcsó középtengeri szünidei és afrikai tanulmányutazások a német AFRIKA-LINIE hajoival

A részvétel ára a mai időknek megfelelő.

Prospektus, felvilágositások, jelentkezések:

HAPAG képviselet: 461

Künstler Vizum- és Utazási-irodában

Arad, Bul. Reg. Maria 24. Telefon: 86.

KÖNYVEK

*

Ivan Bunin: „Ifjuság, szerelem..." Az „Ifjuság, szerelem..." önéletrajzi regény, amelyben a Nobel-dijas emigráns orosz iró: Ivan Bunin egy mélyenérző költői lélek fejlődését tárja elénk az első öntudatraébredéstől a férfias szerelem kivirágzásáig. Kapható minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál: Cluj. Kérje az Atheneum ujdonságainak teljes jegyzékét.

Hogy fejlődik az élet. Zimmermann Ágoston egyetemi tanár: „Fejlődéstan" cimü müve a Magyar Szemle Kincsestárának egyik legérdekesebb kötete. Tartalmából kiemeljük: Általános fejlődéstan. A nemi sejtek. A termékenyités, stb. Ára füzve 27, kötve 40 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál: Cluj.

Valentin Katajev: „Hajrá!" Valentin Katajev Oroszország egyik legnagyobb humoristája, aki müveiben a szovjetállapotok pompásnál pompásabb karrikaturáit irja meg. Külön érdekessége a könyvnek a divatos expresszionista stilus, amely szokatlan és meglepő képeivel az uj szovjet-irodalmi izlés mulatságos tükre. A kitünő kötet az Atheneum regénysorozatában most jelent meg. Kapható minden könyvkereskedésben, vagy Lepeganál: Cluj.

A szerkesztésért:
Dr. STAUBER JÁNOS
felel.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Egy apróhirdetés ára 10 szóig csupán 20 lei. Minden további :-: szó 2 lei. :-:

Az apróhirdetések előre fizetendők.

Apróhirdetéseket este 9 óráig vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

LEVELEZÉS.

„Nyugdijjogosult főtisztviselő" jeligére levél van, kérem a fiókkiadóban átvenni.

HÁZASSÁG.

KÉTMILLIÓ készpénz és ugyanannyi ingatlan hozománnyal férjhezmenne idősebb csinos árvaleány. Összeköttetést létrehoz Bizony Ferenc 15 éve fennálló házasságközvetitő irodája Timisoara, Reg. Maria 7. 4021

Nősülne vagyonos ur 35 évnél fiatalabb uri, vagyonos, zongorázó, csalódott leánnyal, özveggyel. Gyermek lehet. „Doktor" jeligére a kiadóba. 4223

ALKALMAZÁS.

Szobaleányt elsőrendüt keres uri család augusztus 1-re, főzni tudók előnyben. Cim a kiadóban.

Német kisasszonyt 3 éves kisleány mellé délelőttre keresek. Cim a kiadóhivatalban.

Perfekt szakácsné augusztus 1-re felvétetik. „Armatura" Piata Cetatea Veche.

LAKÁS.

HIVATALNOKNŐ keres különbejáratu bútorozott szobát teljes ellátással keresztény uricsaládnál belvárosban. Cimeket „Teljes penzio" jeligére a kiadóba kérem leadni. 4216

KERESEK az Elena-uccai iskola közelében 2 vagy 3 szobás tiszta, száraz magánházat. Cimeket a kiadóba kérek. 4224

ÖTSZOBÁS, erkélyes, modern lakás ujrafestve kiadó augusztus 1-re Str. Eminescu No. 30. 4227

BUTOROZOTT, fürdőszobás lakást keresek ellátással. Cimeket a kiadóba kérek „L" jelige alatt. 4231

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Bőrgarniturák, ebédlők, hál szobák, Singer varrógépek, zongorák, konyhakredencek, otománok, iróasztalok, könyvszekrények, Wertheim cassák, jégszekrények, csillárok, szőnyegek, gyermekágyak, disztárgyak, tükrös szekrényfestmények stb. stb alkalmi áron eladók. **Zálogtárgyakra a legmagasabb összegeket csak az általunk képviselt timisoarai zalogház folyósitja.** Megbiszabbitásokat a legolcsóbban vállalunk: „COMISIO" biz. üzlet, Bul. Reg. Maria 13. Dácia mellett. 4639

TEKINTSE meg okvetlen mindenki kirakatunkat

Fehér, nyomás nélküli tiszta csomagoló papir 5 kg-os csomagokban 70 leiért kapható az Aradi Közlöny főkiadójában

TISZTA MOSOTT RONGYOT gépes tisztitására kisebb tételben keresünk megvételre. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 100

Beraktározási raktárban Str. Moise Nicoara Nr. 9—11. mindennemü ingóságok olcsón beraktározhatók. **Eladó** egy zongora, egy üzleti berendezés, két viliany luszter, egy márványos mozsdó, egy előszoba fal, egy uj hálószoba és egy diszes ebédlő. 4228

Pléh- és fabordók eladók. Cim az Aradi Közlöny kiadójában.

Makulatura papir

5 kg.-os csomagokban

50 leiért kapható

az Aradi Közlöny főkiadójában.

ARANYAT, ezüstöt, szőnyeget soha el nem ért magas árban veszünk. Használja ki a kedvező alkalmat. „Comisio" Dacia kávéház mellett. 3651

ELLÁTÁS.

Casoaia üdülőtelepen olcsón nyaralhat! Felvilágositás Sándor Iván & Comp sorsjegyirodában. 4222

ÜZLETEK.

Rentabilis vállalkozáshoz 250—300 ezer leiel társat keresek. Ajánlatokat „Rentabilis" jeligére a kiadóba. 4184

HUNGARIA

Nagyszálloda

BUDAPEST,

a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak!

Táviratcim: „HUNGARIOTEL".

HIRDESSEN

az 50 éve fennálló

„Aradi Közlöny"-ben!